

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-ut.)

Sürgőny cím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre ... 960 Lej

Fél évre ... 480 Lej

Negyed évre ... 240 Lej

Havonta ... 80 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,

vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több.

Mit kíván Lupu?

Viharok a kamarában az új parasztpárt vezérének deklarációja körül. — Sándor József az erdélyi munkanélküliségről.

A kamara mai ülésén több napirendi felhívás után, Lupu Miklós dr. emelkedett szólaşra, akit híveivel lelkesen megtapsoltak. Lupu felolvassa a szombaton tartott banketten elfogadott határozati javaslatokat és kijelenti, hogy a parasztpárt újból megalakult és annak kilenc képviselő és szenátor tagja van. Kötelességének érzi, hogy a következő deklarációt tegye:

A parasztpárt dinasztikus és alkotmányos párt, amely szeretetet és bizalmat érez az uralkodóház iránt és nem elegendi a monarchia kérdésébe. Azt a kívánságát fejezi ki, hogy az ország belpolitikája békés legyen. Bizalmát fejezi ki a hadsereg iránt, amely békében nagy alkotó szerepet teljesít. Támogatni fogja az ortodox egyházat. Biztosítja valamennyi vallás szabadságát. Gondját fogja viselni a parasztság, a mezőgazdasági és mezőgazdasági szakoktatást. Programjába tartozik a vasutak helyreállítása, a folyam és tengerhajózás tökéletesítése és a kiviteli illetékek leszállítása. A parasztpárt támogatni fogja a munkásosztályt és arra vonatkozó programját a genfi nemzetközi egyezményekből meríti. Követeli a munkásbiztosítás és a munkakamarák fejlesztését. Az ország gazdasági rendje szükségessé teszi a külföldi tőke behozatalát. A köztisztviselők érdekeit is képviselni fogja, akik számára nagyobb fizetést kíván a jelenleginél. Kiemeli, hogy a diákokról gondoskodni kell, diákokthoz és laboratóriumok létesítését kívánja, hogy a diákok zavartalanul végezhesék el tanulmányaikat. A kisebbségi kérdésben a parasztpárt elítéli a sovinizmust és a megértés jegyében kíván haladni. A parasztpárt royalista és távol áll párt, vagy osztálygyűlölettől. Csupán az ország érdekét tartja szem előtt pártja, amely a rend és tekintély csoportja lesz. Azt hiszi, hogy a mai generációnak kötelessége a lelki egység megteremtése, azért nem fog támogatni semmiféle partikularizmust és regionalizmust. Lupu bejelentéseit élénk taps fogadta.

Lupu után az elnök Mihalachenak adja át a szót, aki kijelenti, hogy a nemzeti-parasztpárt nevében beszél, mire élénk derűtség támad és Mihalache megjegyzi, hogy ennek a nevetésnek még rossz vége lehet. Felolvassa ezután pártja deklarációját, amely szerint Lupu kilépése a párt belső ügye és nem változtat a politikai helyzeten. Egyetlen pártszervezet vagy pártvezetőségi tag sem követte Luput, aki a parasztpárt nevében bitorolja. A nemzeti-parasztpárt zavartalanul tovább halad a maga útján.

Lupu válasza Mihalachenak és kijelenti, hogy nem tőle, hanem azokról távolodott el, akik nem tudnak és nem mernek cselekedni. Ezt bizonyítja szerinte az a tény is, hogy formai kérdésekkel foglalkoznak, amikor a dolgok lényegéről van szó. Kijelenti, hogy a párt kongresszusát 3 éve nem hívták össze és a jelenlegi delegátusok nem képviselik a pártot. Hogy kik képviselik az országot, arra kijelenti, hogy ezt majd a legközelebbi választás fogja eldönteni. Addig Mihalache politikáját inopportúnusnak tekinti. Mihalache válaszában kijelenti, hogy nem akar Lupuval leszámolni, csak azt jegyzi meg, hogy három évvel ezelőtt Branisteanu is disszidált, de az új pártalakítás neki sem sikerült.

Ezután óriási zaj támad és többen kiáltják Maniu nevét, aki azonban nem jelentkezik szólaşra, mire Cuza megjegyzi, hogy nyilván a nemzeti-parasztpártnak nincs vezére. A nagy zaj miatt megakad a vita. Cuza dörögve kiáltja, hogy a mai ülés eredménye szerint Lupu két év óta először itéli el az osztályharcot és a regionalizmust. Erre még nagyobb lesz a zaj és élénk szóváltás keletkezik Lupu és Mihalache, valamint Maniu és Cuza között. Ioanitu arra kéri az elnököt, vessen véget a vitának. Elnök bejelenti, hogy az ország és a kamara érdekében hagyja tovább folyni a vitát.

Ezután Cuza beszél és heves támadást intéz az osztályharc ellen. Az ülés folyik.

A szenátus mai ülésén Sándor József, magyar párti szenátor beszélt. Felhívja a kormány figyelmét az erdélyi munkanélküliségre. Trancu-lasi munkaügyi miniszter kijelenti, hogy a kormány már megtette a lépéseket, hogy a munkanélküliek munkához jussanak, azonban nem kívánhatja senki, hogy a kormány támogassa azokat, akik negligálják a törvényeket. Ezután a CFR. reorganizálásáról szóló javaslat vitáját folytatják, majd 118 szavazattal 2 ellenében a javaslatot elfogadták.

Lapedatu nem vesz részt a minisztertanácsokon.

Heves vita a középiskolai reformjavaslat körül.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A kormány tagjai tegnap este tanácskozásra jöttek össze, amelyen Petrovici közoktatásügyi miniszter, a középiskolai reformra vonatkozó törvényjavaslatát ismertette. A minisztertanács két óráig keresztlül foglalkozott ezzel a kérdéssel és a közoktatásügyi miniszter hosszan fejtegette ki az új törvénytervezet elveit és kimutatta, hogy az új rendszer jelentős pedagógiai előnyöket tartalmaz. A vita folyamán a kormány valamennyi tagja részt vett és többen jelentették ki, hogy a reform egyes intézkedéseit nem tartják összhangzónak. A javaslat felett véglegesen nem határoztak, hanem egy legközelebbi minisztertanácsban ismét vita tárgyává teszik. A minisztertanács egyhangúan elhatározta, hogy a Vitéz Mihály-rend lovagjainak egyenként

truszont hektár földet juttat és az erre vonatkozó törvényjavaslatot a parlament elé juttatja. A minisztertanács éjeli egy órákor ért véget. Mint érdekességet jelenti bucaresti-i tudósítónk, hogy Lapedatu pénzügyminiszter, aki az utóbbi napokban a kormány tanácskozásán nem vett részt, a tegnapi minisztertanácsról is távol maradt.

A miniszteri tanácskozásokkal kapcsolatban a Lupta azt jövendölte, hogy Petrovici közoktatásügyi miniszter lemond abban az esetben, ha a kormány a középiskolai oktatásról szóló javaslatát nem teszi teljes egészében magáévá. A tegnapi minisztertanács után azonban Petrovici miniszter kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy törvényjavaslatát felett még nem fejezték be a vitát, tehát korai még, következtetéseket levonni.

Elmenekült a sanghai hadak főparancsnoka.

Teljes a fejtelenség Kinában. — Lázadó kínai tengerészek. — Sanghai fegyverszünetet kért és kapott.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.)

A kínai forrongás a tetőfokra hágott és véresnél-vereőbb események követik egymást. A megrövidült katonaság pusztít, rabol és gyilkol és Sanghaiban káoszra tett fegyverrel áll az európai önség, várja a következő órákat, amelyek esetleg még véresebbek lesznek az eddiginél. Szun Csuang Fang Sanghai előtt horgonyzó hadihajóin tegnap fellázadt a legénység és bombázni kezdte a várost. Az idegen kolóniákban általános pánik tört ki, különösen a francia negyedben, amelyet több lövés ért. Szerencsére emberáldozat nem volt. A francia hadihajók legénységét partra szállították és a negyedbe vezető utcákat katonai készenlétség állta el. A Kiangva és a Kiangtau fellázadt cirkálóik 12 lövést adtak le. Két francia cirkáló azonban a lázadókra irányította ágyúkat és felszóllították őket, hogy jussanak abba a lövetést, mert különben őket veszik tűz alá. A két kínai ágyúszázad erre beszüntette a tüzelést. Beavatott forrásból származó hírek arról számolnak be, hogy a megvesztegetett legénység a két hajón lemészárolta tisztjeit és most a kantoniakhoz csatlakoztak. A sanghai francia negyedben még komolyabbá vált a helyzet, az éjszaka beálltával. Az idegen negyed bejáratánál hatalmas elektromos ivlámpák világítják be az utcákat, amelyeken erős örségek és tankok cirkálnak. A kínai negyedben még nagyobb az izgalom, mert a rendőrség egyrésze elsáncolta magát és nem engedelmeskedik a kormány parancsainak.

Tegnap este Szun Csuang Fang a sanghai haderők főparancsnoka bejelentette lemondását, elhagyta még tegnap este Nankingban le-

vő földradszállását és ismeretlen helyre menekült. Azt hiszik, hogy valamelyik külföldi cirkálón kapott menedéket. A csapatok figyelmé teljesen felbomlott, az alvezérek nem tudják együtt tartani a sereget. A vezetést ideiglenesen Csang Csun Csen tábornok vette át, aki azonnal fegyverszünetet kért a kantoniaktól. Kérélmét teljesítették is. A fegyverszüneti egyezmény értelmében a kantoni csapatok Milangsu tartományt nem lépik át, hanem átengedik a sanghaiaknak. A vámbevételeken megosztózkodnak. A pekingi jelentések szerint Valligton Koo végleg visszavonult a miniszterelnökségtől. Lemondását elfogadták. A mandzsuriai párt Liang Sijit nevezte ki miniszterelnökké.

A párisi jelentések szerint Sanghai lövetésének hírére az angol nagykövét tegnap este megjelent Briand külügyminiszternél és megkérdezte, hogy a tegnapi események után is fenntartja-e továbbra is Sanghaiban a semlegességét. Briand kitérő választ adott és kijelentette, hogy a Sanghaiban lévő francia csapatok addig maradnak semlegesek, amíg a francia negyedeket közvetlen veszedelem nem fenyegeti, azonban mindenesetre meg fogják védelmezni a francia állampolgárok biztonságát.

Az esti jelentések szerint Sanghait újabb veszedelem fenyegeti Satung tartomány felől, ahonnan Szun lemondott fővezér katonai támogatást kért Sanghai védelmére. A santungi csapatok támogatás helyett sorra foglalják el a sanghai-i tartomány városait, mindenütt rabolnak és pusztítanak. A kantoni csepetek pedig nyíltan megtorlással fenyegetőznek a kinyegzett sztrájkvezérek miatt.

Eltemették Grozavescu Traiant.

Az egész ország nagy és impozáns részvétel kíséretében utolsó útjára a tragikus sorsú énekest. — Arad küldöttei a temetésen.

(Arad, február 23.) Bezárt üzletek és gyászlobogóval koronázott házak, gyászdrapériák, mélységes gyász övezte ma Lugojon Grozavescu Traian, a világhírű román művész temetését. Lugojra tömegesen érkeztek a kormány, a városok, az egyesületek delegáltjai, Grozavescu tisztelői, akik mind elkísérték a nagy művészt utolsó útjára. A tragikus sorsú énekes a lugoji színház gyászdrapériával bevont főlépcsőjén volt felravatolva, míg a színház előcsarnokát szünig megtöltötték a szebbnél-szebb koszorúk halmaza. A koszorúk között ott volt **Aradváros koszorúja is**, melynek szalagján ez állott: **A halhatatlan Grozavescunak — Aradvárosa.** Ott voltak a kormány, Cluj, Timisoara, Lugoj, Temes megye, a cluji opera szolista, a cluji balett, a kultuszminiszterium hatalmas babékoszorú. Schall bécsi operaaigazgató, dr. Stranzky Ervin bécsi egyetemi tanár és felesége, Anday Pirooska a bécsi opera tagja, a bécsi állami opera, a bécsi Rapid sportegylet, a magyar kormány, a bécsi román kolónia, Mitiloneu bécsi román követ, a bécsi román kulturegylet és még sok-sok más egyesület és sok Grozavescu-rajongó koszorúja. A tömegben feltűnést keltett egy norvég koszorú, amelynek szalagján ez állott: **Von deinen norwegische Bewunderer: — der letzte Gruss.** A ravatalnál regisztrált volt felfekette, amelybe mindegyik látogató bejegyezte nevét. S a látogatók csak úgy özönlöttek a ravatalhoz, amelyen halottan, merev arccal feküdt a nagy énekes.

Az aradi delegáltak ma reggel háromnegyed 9 órakor indultak el két autón Lugoj felé. Az autókban **Teodorescu Constantin** és **Velicu Emil** dr. városi tanácsosok és **Stefan Sabin** városi főjegyző Aradváros vezetésének nevében, **Lipovan** tanár, **Giules** diákonus és **Beles Camil** az Armonia és az Astra kulturegylet nevében foglaltak helyet. **Varian Aurel** polgármesteri titkár a koszorúval előre ment gyorsvonaton. Tizenkét óra körül érkeztek Lugojra, ahol megjelentek Harambasa lugoji polgármesternél és részvétüket fejezték ki Aradváros nevében a nagy veszteségért, mely Lugoj városát érte világhírű fia halála alkalmával. Ezután a ravatalnál elhelyezték Arad koszorúját, majd a nagy temetési menethez csatlakoztak, amelynek sorában ott volt **Szendrey Mihály** színházigazgató és **Kallós József** titkár az aradi magyar színház képviselőjében.

A temetésre már jóval két óra előtt gyülekezett a közönség. Hatalmas, 6—7000 emberre tehető tömeg állott, amely áttörte a tűzoltóság által vont kötélkordont. A rendet maga a rendőrprefektus és egy ezredes vezetésével tartotta fenn a rendőrség, csendőrség és katonaság. A közönség már a temetési szertartás alatt a város által megállapított program szerint állott fel. Először a ministránsok, utána pedig sorban a karánsebesi zenekar, a helybeli testületek, a vránai énekkar, a helybeli és idegen dalárdák, a papság, a kintinbetésők hordozója, négy koszorúskocsi, a gyászhintó, a család és a rokonság, Lugoj tanácsa, az idegen küldöttségek, a helybeli küldöttségek, a katonazene, a lugoji helyőrség tisztikara, a kivényezett díszszázad és a közönség. Néhány perccel két óra után megkezdődött a gyászszertartás, amely alatt a dalárdák énekeltek, majd a foyerból a lugoji cigánybandák „Beethoven gyászindulójának” hangjai mellett vitték a lugoji dalosok a nagy énekes koporsóját a gyászokocsához. Ezután a katonazenekar hangjai mellett megindult a menet a görög keleti templom felé. Az utvonalon sorba nyitak fel az ablakok, a balkonok tömve emberekkel és mindenütt, amerre az ember csak nézett, kisint szemekkel mondták **istenhozzádót Grozavescu Traiannak.** A templom előtt megállott a menet. Itt újból felravatolták a holttestet és rövid gyászmisét tartottak, amelyet a lugoji esperes celebrált foyres papi segédlettel. Ezután következnek a beszédek.

Elsőnek **Jigoria** lelkész beszélt, aki méltatta a nagy művészt, elmondotta, hogy nagy veszteség ért az egész országot Grozavescu

halálával, de vigasztalásul hozzátette, hogy minden mulandó a világon. Azok, akik nagy nevet szereznek maguknak, továbbra is élnek a hátramaradottak lelkében, emlékében. Utána **Boldea Romulus Severin**-megye prefektusa bucsuztatta a nagy halottat a kormány és egész Bánát nevében, majd dr. **Bradiceanu Cajus** Lugoj város nevében mondott bucsubeszédet. Amikor a halotthoz fordult ezekkel a szavakkal: Szerencsenélküli énekes, mi lett belőled... mindenkinek szemében könny ragyogott. Utána **Sadoveanu** szépművészeti vezérfelügyelő beszélt **Goldis** kultuszminiszter nevében, majd dr. **Imbroane Avram** a bánati dalárdák és zenekarok egyesülete nevében. A magyar kisebbség, a magyar sajtó és színészet megbízottjaként dr. **Willer József** képviselő bucsuztatta el a halottat. Kijelentette, hogy nemcsak a magyarság, hanem a saját nevében is bucsuzik Grozavescu Traiantól, akit ő fedezett fel és indított el azon az uton, amely a világhírhez vezetett és amely után majdnem a csúcspontján egy sátnál által irányított kéz megölte. Ezután két újságíró tartott még néhány szavas beszédet, majd elindult a menet a görög keleti temető felé. Az impozáns temetésről filmfelvétel is készült, amelyet egész Erdélyben bemutatnak.

A temetésen még egy rövid gyászszertartást tartottak, amelynél a celebráló papok sorában **Giules** aradi diákonus is szerepelt. A mi-

se végeztével a sirnál **Bradiceanu Tiberius** a román zeneszerzők egyesülete nevében, **Balogh Ferenc** a cluji opera és a kollegák, dr. **Savicu Tibor** a bánati akadémiai kör cluji tagozata és a cluji diákság részvétét tolmácsolta. Ezután egy főhadnagy állott fel a koporsó mellett és annak a tarackezrednek a nevében bucsuztatta el, amelyben Grozavescu Traian tartalékos főhadnagy volt. Az óriási impozáns menethen hangos zokogás lett urrá, amikor a koporsót a földre eresztették. A nagy énekes hozzátartozói kétségbeesett síkollyal nézték, mint halad lejjebb és lejjebb a koporsó, mint tűnik el a földben, amely magába zárja Románia világhírű énekesét... Hat órát ütöttek az órák, mire a könnyesszemű menet a városba visszatért.

A borzalmas tragédiáról igen érdekes hír száll Lugojon, amely Grozavescu hozzátartozói köréből származik. Ez újabb részletek szerint a gyilkos asszony többször említette férjének, hogy megöli, mire az nevetve legyintett. Amikor Grozavescu hugának mondotta, az megkérdezte, hogy nem fél-e attól, hogy becsújják, mire azt válaszolta: — Ausztriában nem csújják le azt, aki féltékenységből öl. — Amikor pedig a gyilkosságot elkövette, a revolvert ledobta, csengetett a cselédeknek és azt mondotta nekik, színészi pózzal: — Adjátok ide a revolvert, hogy megöljem magam. — S miután látta, hogy a cselédek rá sem hederítenek, nem halott gazdájukhoz futnak, arra kérte őket, vegyék ki a tárcájából a berlini vasuti jegyet, hogy azt visszaválthassa. Most pedig a kétségbeesett hiszterikát játssza.

Megszűnik a portómentesség Romániában.

A postavezérigazgatóság nagy feltűnést keltő ujtása.

(Az Aradi Közlöny bucaresti tudósítójának távirata.) A posta vezérigazgatósága új javaslatot készít a posta monopóliumának kiterjesztésére vonatkozólag. A javaslat egyik fontos pontja, a portómentesség teljes megszüntetése lesz. Megállapították, hogy nagyon sok olyan levelet küldenek Romániában portómentesen,

amelyek magánjellegűek. Ezért teljesen megszüntetik a portómentességet. A jövőben minden hatóság és miniszterium megfelelő összeget fog felvenni költségvetésébe portóköltségek céljaira és minden hatóság szabályosan felbélyegezve fogja továbbítani küldeményeit.

Titokzatos bankbetörés Budapesten.

Egy milliárd értékű részvényeket vitt el az ismeretlen tettes.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Vakmerő és titokzatos bankbetörés történt az elmúlt éjjel Budapesten. Eddig még ismeretlen tettesek behatoltak a Nádor-uccaban levő Magyar-Szlovák bank helyiségébe és onnan nagy értékeket vittek el. A szenzációs betörés részleteiről az alábbiakat jelenti az Aradi Közlöny budapesti tudósítója:

Az elmúlt éjszaka a Magyar-Szlovák bank előtt álló rendőr-őrszem arra lett figyelmes, hogy a bank helyiségéből lámpafény szűrődik ki. Utána nézett a különös dolognak és meglepéssel konstata, hogy a bankhelyiség ajtaja nyitva van. Felzörgette a házfelügyelőt, akivel együtt aztán bement a bankba. Ott közösen megállapították, hogy a Wertheim-szekrények érintetlenek és betörésnek semmi nyoma nincsen. Azonban mégis szükségesnek tartották, hogy **Vágó Lajos** banktulajdonost értesítsék, aki azonnal a helyszínre sietett. Felnyitotta a pénzszekrényeket és megdöbbenéssel konstata, hogy értékpapíralományából körülbelül egy milliárd értékű Magyar Hitel és Nova-részvény hiányzik. Nyomban értesítették a rendőrséget, ahonnan detektívek szálltak ki. Az első vizsgálat megállapította, hogy a betörők a legnagyobb körültekintéssel jártak el, sehol ujjnyomot vagy erőszakos behatolás nyomát nem találta; ami rendkívül titokzatosá teszi az esetet. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a rejtélyes ügy felderítésére.

Ma reggel azután újabb helyszíni vizsgálat történt a titokzatos betörés ügyében. Annyit megállapított a rendőrség, hogy a helyzettel teljesen ismerős egyén követhette csak el a betörést, aki a Wertheim-kasszát rendes kulccsal nyitotta ki, hogy pedig miképpen szerezte az illető a kulcsot, arra egy feltevés van: elcsente **Vázó igazgatótól** az eredeti kulcsot, arról viaszlenyomatot vett és annak mintájára csinált vagy csináltatott egy kulcsot. Ma dél-

előtt folyamán kihallgatták a bank tisztviselőit, majd pedig **Fazekas Jánost**, a bank altisztjét, akit a rendőrség őrizetbe is vett. A rendőrség feltevése szerint **Fazekas** lehetett az egyetlen, aki hozzájuthatott a Wertheim-szekrény kulcsaihoz és így az ő bűnrészesége bizonyosnak látszik. A nyomozás eddigi adatai azonban még semmivel sem hozták közelebb a rendőrséget a titokzatos bűneset felderítéséhez, illetve a vakmerő betörés tetteseinek letartóztatásához. A nyomozás és a kihallgatások nagy apparátussal folynak.

Budapesti tudósítónk késő esti távirata szerint megállapították, hogy a Magyar-Szlovák bankból a tettesek 100 Budapesti gőz, 10 Fegyver, 10 Ganz-Danubius, 30 Urükányi, 50 Jutá, 20 Magyar-német mezőgazdasági, 30 Moktár, továbbá ismeretlen számú Nova, Magyar hitel- és Tröszt-részvényeket loptak el. A detektívek a bank redőnyének a lakatját a rendes helyén találták, ahova napközben tenni szoktak. Ebből arra következtetnek, hogy vagy egyáltalán nem volt bezárva, vagy pedig a viszonyokkal ismerős tettes önkéntelenül is a rendes helyére tette a kulcsot.

— **Álhir Jugoszlávia és Bulgária egyesítéséről.** Belgrádból jelentik: A külföldi lapok legutóbb a horvát parasztpárt vezérének a nyilatkozatát közölték, amely arról szól, hogy Jugoszláviában sok híve van annak a tervnek, hogy Jugoszlávia és Bulgária egy országba egyesüljön. A pártvezér szerint a király is tudomással bír erről az akcióról, sőt helyesli is. Hivatalos helyen most megáldják ennek a hírnak a valóságát és kijelentik, hogy a két ország egyesüléséről szóló hír teljesen alaptalan.

Magyar primadonna bukása Londonban.

Péchy Erzsztől elvették a Kék mazur főszerepét. — A francia akadémia pedig tisztjévé nevezte ki a magyar művésznőt.

(Az Aradi Közlöny londoni levelezőjétől.) Londonban talán a legnehezebb boldogulni idegen színésznék meg színésznőnek. Erre a legjobb példa Péchy Erzszi magyar primadonna és Metaxa román tenorista esete. Péchy-t óriási ígéretekkel oszabították Londonba. Éjjel-nappal tanult angolul, hogy felléphessen Lehar „Kék mazur”-jában. És most pedig azt írja a The Daily Express, mint a Crystall-színház komünikéjét: „Miss Péchy Erzszi állandó indiszpozíciója miatt Miss Oladys Moncrieff-et kértük fel, hogy vegye át a Kék mazur primadonna-szerepét. A szerződést még egyik fél sem írta alá.” Ezeket a sorokat Mr. James Withe a londoni Daily Crystall-színház igazgatója közli hivatalosan.

Mi történt?... Péchy Erzszi leszerződött Angliába a Kék mazur primadonna-szerepére. Fellépett Manchesterben. Egy kicsit furcsán beszélt angolul, de szép volt és nagy sikert aratott. Pantinere, Metaxa tenorista is nagyon tészett. És jött aztán a londoni próba. A befentések megkérdezték Withe direktort:

— Ki játsza a primadonna-szerepet a Kék mazurban Londonban.

— Miss Péchy Erzszi.

— És a tenorista?

— Mr. Metaxa.

— Well, mr. Withe. Akkor a negyedik nap üres lesz a színház.

Erre aztán Withe ur elhozatta Ausztráliából miss Oladys Moncrieffet, a fiatal szoprán-énekesnőt, aki megkezdte a próbákat és akiről az angol lapok azonnal dicsőímszókat zengtek. Metaxa sem járt jobban. Az ő helyébe pedig Wilfréd Temple angol tenorista lépett.

A bemutatót elhalsztották, hogy az ausztráliai primadonna jól betanulhassa a szerepet. Mikor Péchy Erzszi ezt megtudta, ágyban fekvő beteg lett. Egy londoni újság pedig meg is irta: „Péchy Erzszi nem hibás. Azok a felelősök, akik fényes ígéretekkel idecsábították.”

A magyar primadonna most perelni fog. James Withe pedig ki fogja fizetni a kártérítést, mert a pert Péchy Erzszi egész biztosan megnyeri a bíróságnál. Withenél már nem ez az első eset. Már négy évvel ezelőtt is fizetett kártérítést egy magyar primadonnának, hogy ne játsza tovább a Hermelines nő főszerepét. És pedig kerek ezer fontot.

Péchy Erzszi nem lett egy cseppet sem kisebb színésznő azért, mert nem — Skóciában született. Csak az a különös, hogy a művészek még most sem eszmélnék rá, hogy az ilyen külföldi ajánlatoknak nincs semmi értelmük, eredményük pedig rendszerint olyan, mint a Péchy Erzszi és Metaxa esete.

A kínos afférrel pedig szinte egyidőben az történt, hogy a budapesti francia követség a következő levelet intézte Péchy Erzszihez:

— A francia követségnek szerencséje van Péchy Erzszi önmagyságának eljuttatni a megtisztelő kitüntetés oklevelét, amelyet a francia kormány juttat el hozzá.

A kitüntető oklevél szó szerinti fordítása a következő: „A közoktatásügyi és szépművészeti miniszter tekintettel az 1808. március 17-iki dekretum 32. szakaszára, tekintettel az 1844. november 14-iki, 1845. szeptember 9-iki és 1848. november 1-ji királyi rendeletekre, tekintettel az 1850. november 9-iki, 1866. április 7. és december 27-iki, 1885. december 24-iki, 1921. március 25-iki, 1922. február 4-iki és 1924. szeptember 13-iki határozatokra, ki mondja, hogy Péchy (Péchy) budapesti (Magyarország) színművésznő az Akadémia tisztjévé nevezte ki, a közoktatásügyi és szépművészeti miniszter: Daladier.”

Ez a francia kitüntetés Péchy Erzszi abba az alkalomból érte, hogy annakidején Budapesten a francia követségen közreműködött és mintegy rendezője volt a Szép Heléna előadásának, azonkívül Párisban egy alkalommal egy jótékony célú hangversenyen énekelt.

Bőrünk csodái

Egy 5-6 centiméternyi bőr darabnak körülbelül 2700 porusa van, melyek száj gyanánt a lélekzésre szolgálnak. Az összegyűlt porszemek azonban természetes funkciójukban megátolják. A Kadum-szappan bő habja azonban mélyen hatol be ezekbe a porusokba, minden piszoktól megszabadítja és a bőrnek visszaadja teljes szépségét.

388

Gyógyszerárakban, drogériákban és illatszerekkereskedésekben kapható. Nagybani lerakat STANDARD drogéria, Bukarest

Cadum szappan

Ujabb iskola-bezárások Aradon.

Minden óvintézkedés dacára terjed, bár könnyű lefolyású, a spanyol-járvány Aradon.

(Arad, február 23.) A spanyol-járvány topábtterjedése ma ujabb öt iskola bezárását tette szükségessé. Az aradi városi főorvosi hivatal ma elrendelte, hogy a zsidóiskolát, a Rahovei és Luptei (Szent Péter)-téri elemiiskolát, a Josif Vulcan polgárit és a Lae Barna (Csutora)uccai óvodát négy napra zárják be

és fertőtlenítsék a termeket. Most már igazán csak néhány iskolában folyik Aradon a tanítás, de valószínű az is, hogy a még nyitva lévő iskolák bezárására is előbb-utóbb, úgy lehet, hogy már a holnapi nap folyamán rákerül a sor.

Hogy jutott el Csutka a világhírre.

Aradra érkezett a tragikus sorsu Grozavescu volt iskolatársa. — Baráti visszaemlékezések az elhunyt énekesről.

(Arad, február 23.) Aradra érkezett ma Septimiu Chirvai kamaranékes, a bécsi Volksoper tagja, aki jelenleg erdélyi hangversenykörúton van és Aradon március első napjaiban fogja koncertjét megtartani. Érdekes ember Septimiu Chirvai. Fekete haju, feketeszemű, érces hangú férfi, basszista, akiről Steiner Ferenc úgy nyilatkozott, hogy a jövő Saljapinja. És más szempontból is érdekes ember ma: ő volt egyik legbensőbb barátja Grozavescu Traiannak, a tragikus végű énekesnek, akit ma temettek el Lugojon.

— Nem is tudom, mit mondjak — szóal meg Chirvai hátradülve karosszékében. — Hisz a lapok annyi mindent irtak már róla. Én, mindezenetne neki köszönhetem eddigi sikereimét, hisz ő vitt fel engem Bécsbe, ahol vele együtt Steinerrel tanultam. Itt vannak Grozavescu levelei, ezek most legdrágább relikviáim.

Meghatottam: veszem kezembe a szép, kalligrafikus írású leveleket. Az egyiket ez az aláírás: „Csutka.”

— Ennek érdekes története van — felelt mosolyogva kérdésemre Chirvai. — Mikor Grozavescu Lugojon járt gimnáziumba, ott kapta a „csutka”-nevet. Istenem, akkor sem volt sok pénzüke a gimnázistáknak, de a gimnázisták akkor is szerettek cigarettázni. Egész kis kottériák alakultak, egy-egy cigarettatulajdonos körül, aki nagylelkűen adott egy-egy „slukkot” barátainak. A kis Grozavescu így alkalmakkor, mindig a cigaretta végét, a csutkát foglalta le magának, mert abból két-három slukk is kitellett és innen ragadt rá ez a diákos becéző-név, hogy „Csutka.”

— Érdekes és meghatóan kedves: a nagy Grozavescu is ezt a bájos diákkort felidézve nevet használta, ha jó barátjának írt levelet. Ilyenkor így fejezte be sorait: „Ölel szeretettel barátod: „Csutka.”

— 1912-ben — folytatja Chirvai — együtt tanultunk Festen. Ő Sik Rezsónél, én Anthesnél. Tizenkilencben együtt kóristáskodtunk Kolozsvárról. Ő aztán felkerült Bécsbe és 1923

őszén ismerkedett meg feleségével Kolozsvárról, ahol már mint nagy énekes vendégszerepelt. Akkor még Calciu órnagy felesége volt a nő, aki nagyon beleszeretett az énekesbe. Hogy mi történt és hogyan, nem tudom, én már mint Grozavescu feleségével ismerkedtem meg az asszonnal. Grozavescu aztán felvitt magával Bécsbe és mindennapos vendégei voltunk egymásnak.

— Nem, nem lehetett semmi különös észrevenni. Az asszony idegenek előtt kifogástalanul viselte magát, hiszen nagyon művelt nő. Hat nyelvet beszél. Csak hallani lehetett másoktól, hogy gyakori közöttük a civakodás. Egyszer Csutka is megemlítette.

„Tudod barátom, ilyenek az asszonyok: Mindig azt szeretnék, ha nekik lenne igazuk.”

Nagyon szerette a feleségét és én tudom, hogy az asszonynak nem volt alapja a féltékenykedésre. De nem is lehetett. Hisz vigyázott férje minde lépésére. Az egyedüli hely, ahová egyedül elengedte a férjét, a mozi volt. Csutka ugyanis roppant szeretett moziba járni és amikor csak tehetett, beült valamelyik Kinóba. A moziért talán még a futballmeccseknel is jobban rajongott.

— No és most Önről egy pár szót...

— Rólam... — szerénykedik a nagykaróyi származású operaénekes. — Most szabadságon vagyok itthon. Koncertezem az erdélyi városokban.

Kritikákat mutat. Minden lap a legnagyobb elismerés hangján ír a fiatal énekesről.

— Áprilisban megyek vissza Bécsbe és onnan valószínűleg Drezdába. Oda fogok szerződni.

Visszateszi Grozavescu-Csutka leveleit. Szomorúan mutat rájuk.

— Istenem, — mondja — ha nem így, nem ebből az alkalomból kellene beszélni róla. Szegény Csutka!...

Bizony jó volna. Szegény Csutka!...

(f. e.)

Művészet.

* Az aradi városi színház műsora a következő: Csütörtök: Asszonyosere, vígjáték. (Bemutató előadás. A. bérlet.) — Péntek délután 3 és fél órákor: Hajtóvadászat, operett. (Féláru zónaelőadás.) Este: Román előadás. — Szombat délután 3 és fél órákor: Noszty-fiu esete Tóth Marival, vígjáték. (Féláru zónaelőadás.) Este 8 és fél órákor: Chopin, operett. (Bemutató előadás.) Vasárnap délután 3 órákor: Éva, operett. (Mérésékelt helyárak.) Délután 6 órákor: Szomorúságának énekes, dráma. (Mérésékelt helyárak.) Este 8 és fél órákor: Chopin, operett. (Bérletszűnet.)

* **Vázsonyi Vilmos emlékiratai.** Egy darab história lép eléünk a múlt kódéből meglepően frissen, felölve mindent a közelmúlt leltunt korszakából. Vázsonyi Vilmos két hatalmas kötetű emlékirásaiban és leveleiben. A két kötetet most adta a Vázsonyi emlékbizottság át a nyilvánosságnak, melyekből megcsodálhatjuk Vázsonyi Vilmos különleges szellemét, önálló típusát. Az utolsó évtizedek minden politikai és társadalmi mozzanatát le- rögzi Vázsonyi emlékirataiban a hozzáfűzött sajátos kritikáját. A két kötetben foglalt beszédeket, írásokat nagy gondnal gyűjtötte össze Csergő Hugó és Balassa József. Előszót írt a műhöz gróf Apponyi Albert, gróf Eszterházy Mór, és Bárczy István. Vázsonyi Vilmos életrajzát erős publisztikai készséggel Pakots József, a mű zárószavát szerető író szívével Vázsonyi János írta. A hatalmas két kötetes mű megrendelhető az Aradi Közlöny kiadóhivatalának utján.

* **BASILIDES MARIÁT** a berlini kritikák elfeledő csodának nevezik. Oly hang és oly művésznő, aki előtt elhallgat minden kritika. Kristálytisza, nemes hangja, gazdag és átgondolt előadása legjobbainkkal teszik egyenrangúvá. A kiváló művésznő hétfői, február 28-iki aradi hangversenye eseményezésbe megy. Rég nem volt alkalmunk ily nagy énekes művészetében gyönyörködni. Műsorának minden száma egy-egy remekmű. Jegyek Sándor könyvkereskedésében.

— **Magyar kabarészínésznőből — műlovarnó.** Budapestről jelentik: A magyar cselédalok népszerű előadója, Vidor Feri, nemsokára pályát változtat. Egy fővárosi cirkuszhoz szerződött, ahol a tavaszi hónapoktól kezdve — műlovarnó lesz. A porondon, lóháton fogja előadni a cselédnótákat. A népszerű művésznőnek úgy támadt ez a meglepő ötlete, hogy a múlt év nyarán egy jótékony célú cirkuszi ünnepélyen már szerepelt mint műlovarnó. Most már szerződés hiányában, a cirkuszi siker emlékéitől felbátorítva, elfogadta a cirkuszigazgató ajánlatát. Eddig is jól lovagolt, de most minden szabad idejét a lovardában tölti és lóhátról gyakorolja a dalokat. Ime, a színésznő új típusa — 1927-ben.

* **Az aradi színházi irada hírel.** Asszonyosere. A csütörtöki premier iránt városzerre nagy az érdeklődés. Szellemesebb, szatirikusabb vígjátékot már rég látszottak az aradi színházban. A premieren jelen lesz az illusztris szerző is. — Pénteken zónaelőadás. Féláru helyárak mellett délután 3 és fél órákor a Hajtóvadászat, az idel szezon nagysikerű operettje kerül színre. — Szombaton zónaelőadás. Féláru helyárak mellett délután 3 és fél órákor Mikszáth-Harsányi diadalmos vígjátéka, a Noszty-fiu esete Tóth Marival van műsoron. — A Chopin premierje szombaton lesz. Nagyszerű, kerekded mese és Chopin kompozíciójából összeállított partitúra a jellemző annak a nagysikerű operettnek, amely kedvelt műsordarabja lesz a színháznak. — Előkészületben N. N. Mi ez az N. N., amelyre most készül a színtársulat? Egyelőre mélyeséges titok vesi körül az újdonságot, amelyet a jövő héten mutat be az aradi színház.

WEIL MAGDA játszik

március 8-án a Filharmonikusok hangversenyén. Jegyek Sándor Ferencnél.

* Az Élő Gyermekek (Kis Világ) szerkesztősége felkéri azokat az aradi bájos kis urileányokat és ügyes fiúcskákat, akik a Városi Színházban március 3-án rendezendő gyermekelőadásán szíveskedjenek délutánként 4—5 óra között Gyöző Alfréd színművész urnál (Városi Színház) jelentkezni.

Magyar csendőrezredes román kiűntetése

Érdekes kérvény az aradi állambiztonsági hivatalhoz.

(Arad, február 23.) Érdekes tartózkodási engedély meghosszabbítása iránti kérelmet továbbított ma az aradi állambiztonsági hivatal a timisoarai (temesvári) sziguranca vezérfelügyelőséghez. A kérvényt Zaráy Odön nyugalmazott magyar csendőrezredes nyújtotta be, akinek tizenöt napra szóló tartózkodási engedélye a napokban jár le, de ügyeinek elintézésé végett tovább is Aradon kellene maradnia. Zaráy Odön idevaló elutazása előtt a budapesti román követségtől kért vizumot, de annak kiadását megtagadták, mert egyezmény szerinti tényleges állományban, vagy nyugdíjban levő tisztnek a román, illetve a magyar belügyminisztérium engedélyével utazhatnak csak Romániába, illetve Magyarországra. A nyugalmazott ezredes a bucaresti-i belügyminisztériumtól kért engedélyt, ahonnan tizenöt napl tartózkodási engedélyt kapott is. Az engedély meghosszabbítása iránti kérelmében

felhozta Zaráy Odön, hogy még a békeidőben a fogarasi csendőrészeknek főparancsnoka volt és egy nagyszabású csempészés leleplezése révén óriási szolgálatait tett a román államnak és mintegy ötven millió aranylejt takarított meg. Abban az időben Károly, Románia első királya azzal honorálta Zaráy érdemeit, hogy a román kőronarend keresztjét adományozta neki. Első Ferenc József, Magyarország királya megengedte, hogy a román király által adományozott érdemrendet az ezredes viselhesse. Zaráy Odön hivatozik kérvényében arra, hogy rendkívül fontos családi ügyeinek elintézése megköveteli, hogy még Aradon tartózkodjék és reméli, hogy a sziguranca vezérfelügyelőség multbani érdemeire való tekintettel nem tagadja meg kérését. A kérvényre a napokban várják a választ, amely előreláthatólag nem lehet más, mint hogy teljesítik Zaráy Odön nyugalmazott csendőrezredes kérelmét.

Betöréssel vádolják Pintér Böskeét.

Földes Mihály súlyos vádja az ismert erdélyi primadonna ellen.

(Az Aradi Közlöny szatmári tudósítójától.) Földes Mihály szatmári szinigazgató ma délután megjelent a szatmári rendőrségen és betöréses lopás miatt feljelentette Pintér Böskeét, az erdélyszerte ismert kiváló primadonnát. A feljelentésben a szinigazgató előadta, hogy a primadonna betört lakásába, onnan elvitte a Cirkuszhercegnő és Hajtóvadászat operettek partitúráit, amelyek a szinigazgató tulajdonai voltak. Az érdekes eset előzményei a következők:

Néhány hónappal ezelőtt Darabontli Miklós volt nagykirályi polgármester harmincezer lejt adott segély gyanánt Földes Mihály szinigazgatónak azzal a rendelkezéssel, hogy ezért az összegért darabokat vásároljon az igazgató, hogy a vásárlás jutott színészetet súlyos helyzetéből kimentse. Földes ezért a pénzért a két operett előadási jogát vásárolta meg. Pintér Böske uton-utófélen azt hirdette, hogy Da-

rabontli polgármester az ő személyére való tekintettel adta a harmincezer lejt. Amikor a szinigazgató anyagilag összeomlott, Pintér Böske bejelentette Földes Mihálynak, hogy igényt tart a harmincezer lejre, de miután ugy sem reméli, hogy készpénzben visszakaphassa, ezért a megvásárolt két operett partitúráit s azokkal együtt a darabok előadási jogát követelte. Földes szinigazgató a követelést visszautasította. Erre Pintér Böske autón elment a szinigazgató lakására és a sofőr segítségével behatolt a szinigazgató lakásába. A lakásban felkészítette a szekrényeket és addig keresett, amíg a Cirkuszhercegnő és a Hajtóvadászat partitúráit meg nem találta, amelyeket magához vett és eltávozott.

Földes Mihály szinigazgató, amikor a dolgról tudomás szerzett, azonnal felment a szatmári rendőrségre és ottan betöréses lopás miatt bűnvádi feljelentést tett Pintér Böske primadonna ellen.

Március 10-én kezdődik az adókvetés Aradon.

Hat kivetőbizottság lesz működésben. — Az aradi pénzügyigazgatóság felhívása.

(Arad, február 23.) Az aradi pénzügyigazgatóságon a mai napon állították össze az ideai egyenes-, ház-, jövedelmi- és globálisadókat kiverő bizottságok működésének sorrendjét. Eszerint az adókvetések Aradon március 10-ikén kezdődnek meg, s bezárólag május 13-ikáig tartanak. Ez idő alatt a kivetéseket hat bizottság fogja végezni, amelyek a pénzügyi palota I. emelet 22. és 28., II. emelet 18., 19., 20. és 28. számú hivatali szobáiban működnek. Az egyes bizottságok hatáskörébe a következő uccabeosztásokat osztályozták:

I. számú bizottság (19. szoba): A Belvárosnak a Holt-Marostól a színházig terjedő része, amelyet egyik oldalról a Maros, a másik oldalról a Calea Saguna (Varjassy Lajos-ucca) határol.

II. számú bizottság (28. szoba): Mőssöczy-telep, valamint a pernyávei rész a Holt-Marostól a Str. General C. Coanda (Borona-ucca) és Calea Saguna (Varjassy Lajos-ucca)ig.

III. számú bizottság (22. szoba): Gáj, valamint a ségal városrész egészen a Calea Victoriei (Vásártéri-ut) és Str. Abatorului (Vágóhid-ucca)ig, a környéki tanyákat is beleszámítva.

IV. számú bizottság (20. szoba): Belváros, a Str. Eminescu (Deák Ferenc-uccától) kezdve, a Piata Avram Iancu (Szabadság-térről) nyíló összes uccák a Bulev. Carol (Erzsébet-körut)ig, illetve a Piata Catedralei (Thokoly-térről) nyíló összes uccák a Calea Sagunáig.

V. számú bizottság (18. szoba): Belváros és a sarkadi városrész a Bulev. Carol (Erzsébet-körut)ól a Str. Ch. Lazar (Simonyi-ucca)ig.

Strada Baritru (Rákóczi-ucca), Strada Cojdu (Szent István-ucca), Piata Snt. Sava (Kelemen-tér), Str. Brumarel (Péter-ucca), Strada Remus (Virág-ucca), Str. Statescu (Vendel-ucca) közötti része, valamint az Alsó Marospart.

VI. számú bizottság (28. szoba): A pernyávei városrész a Str. General C. Coanda (Borona-uccától) kezdve a Calea Saguna (Varjassy Lajos-ucca)ig) és a marosparti rész is beleszámítva, valamint innen felfelé a sarkadi városrész a Str. Delavrancea (Lahner György-ucca), R. Veliciu (Lipót-ucca), Str. Cogalniceanu (Mikes Kelemen-ucca), Str. Brumarel (Péter-ucca), Str. Statescu (Vendel-ucca) közötti része.

A pénzügyigazgatóság felhívja az adófizetőket, hogy a szükséges okmányokkal felszerelve az illető bizottság előtt a köztölt határidő alatt már a saját érdekükben is tartozniuk megjelenni, hogy a kívánt felvilágosítást a bizottságok számára megadják.

— Meghíusult a kulturkölcsön. Bucuresti-ből jelentik: Az Universul arról értesül, hogy azok a tárgyalások, amelyek nagyobb kölcsönt akartak szerezni iskolai építkezések és az új területek kulturprogramja számára, meghíusultak. A kormány elállott ennek a kölcsönnek a felvételétől. A lap kifejenti, hogy ebben az ügyben a kormány kiskaliberű emberekkel tárgyal, akik olyan súlyos garanciákat követeltek, amelyek teljesítése esetén sokkal nagyobb kölcsönöket is fel lehetett volna venni.

A házasság válsága.

A gyermek teszi igazán boldoggá a házastársakat. — Férjjelelt aggódó félelme a mai leányoktól.

Ugy látszik, a sebekkel borított társadalom testének egy olyan fájó és érzékeny pontjához nyultunk, amikor a házasság válságának problémáját felvetettük, hogy mindenki felszisszent rá, mert a társadalom sebei az egyének fájdalmaiból tevődnek össze. Olvasóközönségünk legszélesebb rétegeiből tömegesen kapjuk a hozzászólásokat, amelyek különböző nézőpontból tárgyalják a páratlan érdeklődést keltett kérdést. A ma érkezett levelekből közöljük az alábbiakat:

Igen tisztelt szerkesztőség!

Őszintén bevallom, hogy nagyon ritkán olvasok újságot, de amióta az Aradi Közlöny ezt a rendkívül érdekes cikksorozatot közli, szenvedélyes újságotoló lettem. Engedjék meg tehát, hogy én is kifejthessem véleményemet ebben a kérdésben. A házasság intézményének válságba kerülését szerintem elsősorban az idézte elő, hogy a családi élet legfontosabb pillérét, a házasság összetartó erejét — a gyermeket — nagyrészt száműzték az intézmény keretei közül. A legnehezebb gazdasági helyzet, az egészségtelen módon elszaporodott társadalmi kötelezettségek, az általános korszellem nem engedik, hogy a gyermek elfoglalja régi jelentőségét a családi tűzhelynél. A mai fiatal házások, bármennyire is szeretik egymást egyébként, irtóznak attól, hogy szerelmüknek gyümölcse is legyen. Különösen az asszony az, aki hivatása és érdeke teljes félreismerésével, mindent elkövet, hogy a gyermek-áldástól „védekezhessek”.

— Dehogy is kell nekem gyerek! Majd boldog leszek lekötni magamat és fiatalságomat tönkre tenni egy csomó gyerekkel.

Igy beszélnek a fiatal menyecskék és a férfiek főleg gazdasági okokból rendszerint beenyugszanak ebbe. Pedig ezzel a boldogságot üzik el a háztól, a harmónikus és céltudatos családi életet veszélyeztetik. Mert az ifjú házások előbb-utóbb belefáradnak, beleunnak a szerelemben, amely lassan kopik, végre teljesen eltűnik és üres, unalmas, kínos lesz azután a házasság. Ugy a férfi, mint a feleség másutt keresnek szórakozást és kész a boldogtalan, gyakran botrányokkal végződő házasság. Ezzel szemben, ha a fiatalasszony ahelyett, hogy bódító parfümökkel, drága toilletekkel és a nők egyéb meddő hódítási eszközeivel igyekszik férjét lekötni, gyereket szülni és meleg, barátságos, kedves otthonot teremtenie a meglévő anyagi lehetőségek keretén belül — higgyék meg asszonytársaim, többre mennének vele. A munkából fáradtan hazatérő férjet kellemes családi otthonnal kell várni, nem pedig szórakozási programmal, hogy:

— Fiaccám, egyél gyorsan, mert bálba, estélyre, színházba, kávéházba, vagy isten tudja, hová megyünk.

Gondos, hűséges dolgozó társa legyen a feleség a férjének, ne pedig hamar megunt házi démon. Anyának kell előbb lennie a nőnek, hogy jó feleség lehessen. Tisztelettel

az Aradi Közlöny egy új olvasója.

A másik levél így hangzik:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Engedje meg, hogy mint igen érdekelt fél, én is hozzászólhassak a „Házasság válsága” címen közzétett problémájukhoz.

Harminc év körüli, ugynevezett társasági-beli nősülendő fiatalember vagyok s mint ilyen, sok uricsaládnál fordultam meg, barátaim közül is már többen bevezettek a házasság békés révébe s én, mint csendes szemlélő, mit látok? A leányos házaknál egy kényelemmel berendezett, perzsaszőnyeges, 3-4 szobás lakást, gázresós, fürdőszobás, szakácsnővel felszerelt háztartást, ahol a háziasszony és kisasszony kiadják a rendeleteket, azután manikűr, szabónő, korzó, délután zongorázás, esetleg olvasás, egy-két látogatás, este pedig kávéház, bar, bálozás elegánsan egy szalon alatt 2-3 új ruhában. Szerkesztő ur, az Istenért kérem, mondja meg nekem, hogyan vehetek el egy ilyen reprezentálni tudó, kétségtelenül nagyműveltségű, feltétlen tisztességes úri leányt feleségül, mikor nekem havi 6-700 lei fizetése van, mely összeg — tekintve, hogy az étkezésben nagy gourmand vagyok — legfeljebb egy rendes háztartás vezetésére volna elég, kevés szórakozással, selyemruhák nélkül... Mondja meg nekem kérem, ha reázzánám magam, hogy egyikét e hölgyeknek feleségül vegyem, emez élettárs kitartana mellettem az első 2-3 évben a szerény viszonyok mellett is, anélkül, hogy szemrehányást ne tegyen az otthagytott puha lakás és elmaradt flirtek, bálak miatt. Bele tudna-e illeszkedni, hogy cseléd nélkül főzzön, mosogasson, sőt egy-két zsebkendőt is mosson néha az urának, ha nem telne mosónőre. Látom barátaimat, milyen gondokkal küzdenek, mert a szerény, jól nevelt leány, mint asszony mindig többet és többet vár férjétől, akinek valamikor azt monddta, hogy megelégszik egy darab kenyérrel.

zetése van, mely összeg — tekintve, hogy az étkezésben nagy gourmand vagyok — legfeljebb egy rendes háztartás vezetésére volna elég, kevés szórakozással, selyemruhák nélkül... Mondja meg nekem kérem, ha reázzánám magam, hogy egyikét e hölgyeknek feleségül vegyem, emez élettárs kitartana mellettem az első 2-3 évben a szerény viszonyok mellett is, anélkül, hogy szemrehányást ne tegyen az otthagytott puha lakás és elmaradt flirtek, bálak miatt. Bele tudna-e illeszkedni, hogy cseléd nélkül főzzön, mosogasson, sőt egy-két zsebkendőt is mosson néha az urának, ha nem telne mosónőre. Látom barátaimat, milyen gondokkal küzdenek, mert a szerény, jól nevelt leány, mint asszony mindig többet és többet vár férjétől, akinek valamikor azt monddta, hogy megelégszik egy darab kenyérrel.

Hadbíróóság előtt a Zsilvölgy magyar ifjusága.

A sibiui hadbíróóság tiltott összejövetel címén pénzbírsággal sújtotta őket.

(Az Aradi Közlöny sibiui (nagyszabeni) tudósítójától.) Nagy érdeklődés mellett tartották meg tegnap a nagyszabeni VII. hadtest bírósága előtt annak a monstre-pörnek a fő tárgyalását, amelynek fővádlottja Veress Béla petrosani-i unitárius lelkész, az ottani magyar tagozat elnöke, vádlott társai pedig a petrosényi magyar ifjuság vezetői voltak.

Az érdekes per előzménye az, hogy a zsilvölgyi magyar ifjuság még a múlt évben a többi egyetlek mintájára egyesületbe akart tömörülni. E célból megalakították egy ideiglenes vezetőséget, kidolgozták az alapszabályokat és szabályszerű hatósági engedéllyel közgyűlést hívtak egybe. A magyar ifjusági egyesület elnökévé Veress Béla petrosényi unitárius lelkészt választották meg, tagokul pedig minden magyar ifjút felvettek társadalmi és felekezeti különbség nélkül. Az alapszabályoknak az állam nyelvén való átdolgozásával Mittelhuber Hugót, a Zsilvölgyi Magyarság felelős szerkesztőjét bízta meg az ifjusági egyesület, azonban a fordítás sokáig nem készült el s így a petrosényi ifjuság az egyik vezető tag lakásán barátságos megbeszélések keretében igyekezett az alakuló közgyűlés megtartását sürgetni.

meghalt és 250.000 dollárt hagyott hátra. A végren tudja előteremteni a bundát s egyéb passzióit akkor azzal hozakodik elő, hogy nem nyomorog tovább, nem bírja, válik. A másik ok, hogy látom a fiatalasszonyokat kávéházakban, bárókban, bálakban kifestve, füstkarikákat fújva egyik túl tesz a másikon; a flirtelésekről ne is beszélünk. Hát azért vegyem én el azt a leányt feleségül, hogy az én drága asszonyom, akit imádok, ilyesmit tegyen, lássam, amint a többi férfiak mohó tekintete végigmustrálja, felboncolja szemével az én asszonyomat. Hogy tisztelhetem tovább az ilyen asszonyt, az eljövendő gyermekeim anyját, várhatok-e ettől békés jövőt. Előttem áll mindig ilyenkor az édesanyám képe, ki a kávéházakat, bárókat csak hírből ismerte, s nehéz éjszakákat töltött gyermekei betegágya mellett, aggódva, figyelve minden lélekzetvételre. Szerkesztő ur, mit gondolsz, lesz-e ilyen anya a mai modern szellemben nevelt leányokról? Ha ez a kérdés tisztázódik előttem, akkor én nagyon rövid idő múlva talán a legboldogabb férfi lennék. Egy kételkedő férjjelelt.

ben igyekezett az alakuló közgyűlés megtartását sürgetni.

A petrosényi szigurancafőnök, Todorescu, ezt a kulturális és sportcélokra alakuló ifjusági egyesületet is rossz szemmel nézte s egy ilyen barátságos házi megbeszélést feljelentésben úgy tüntetett fel, mint a hatósági engedély kijátszását. A szabeni hadbíróóság vád alá is helyezte az alakuló ifjusági egyesület vezetőit s a tegnapi fő tárgyaláson — az egyetlen ferhéllő tanu, Todorescu szigurancafőnök meghallgatása után — engedély nélküli gyűlés megtartása miatt Veress Béla elnököt húsz ezer lej, Sonn Imrét ötezer, a többi vádlottat két-kétezer lej pénzbüntetésre ítélte.

A hadbíróósági tárgyaláson, amelyen a vádlottakat dr. Muntean ügyvéd védte, az elnök főleg aziránt érdeklődött, hogy Sonn Imre, aki zsidó vallású, hogyan lehetett a magyar ifjusági egyesület tagjává. Veress Béla unitárius lelkész, a zsilvölgyi magyar párttagozat elnöke erre azt a felvilágosítást adta, hogy a Magyar Pártnak minden magyar, anyanyelvű polgár tagja lehet, felekezeti különbség nélkül. Az ítélet, ellen a vádlottak és védőjük felbbezést jelentettek be.

Betiltottak egy szindarabot Budapesten.

Az erkölcsnemesítő rendelet első áldozatai. — A káromkodó kofát két napi fogházra ítélték.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Az erkölcsnemesítő rendelet ma már meghozta első gyümölcseit. Amióta a rendelet megjelent, nagyban tárgyalták és találgatták: ki lesz az első áldozat? És sokan voltak, akik ismerve a magyar főváros egyes társadalmi rétegeit, minden gondolkodás nélkül azt felelték: Ha nem is az első, de az első között lesznek a pesti kofák. A jövő ezeket igazolta. Ma már megcsípték az első káromkodót Sada Istvánné budapesti kofaasszony személyében, aki összeveszett a piacon két társával és a vita hevében megfélekedett az omniózus rendeletről és cifrán elkáromkodta magát. A vásárcsarnoki rendőr nagy diadallal vitte az első áldozatot a rendőrbíróóság elé, amely — azonnal a helyzet magaslátára emelkedve — Sada Istvánnét két napi elzárásra és 20 pengő pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet után két rendőr kísérte ki az uccára, nehogy az ítélettel kapcsolatban — még zamatosabbat mondjon. A találgatások pedig most arránéve folynak, kit fognak először lekaptani egy uccai ismeretség megkísérlése miatt. Valószínűleg ez sem várat sokáig magára.

Ezzel azonban még nem állt meg az erkölcsnemesítés. Tegnap este megtörtént az első darabbetiltás is Pesten. A budapesti Andrásy-uti színház új műsorán szerepel egy kis bohózat is, a német Kurt Götz műve, amely Zagon István fordításában, a Boldogult szegény néni címen szerepel 14 nap óta a színházban. Arról szól, hogy egy szigorú tanárnak van egy nővére aki kivándorolt Amerikába, mert husz évvel ezelőtt egy törvénytelen gyermeknek adott életet. A család kitagadta. Most husz év múltán megjelenik a közjegyző a szigorú erkölcsű tanárnál és közli, hogy a nővére meghalt és 250.000 dollárt hagyott hátra. A végren

delet azonban kimondja, hogy ez a pénz csak úgy lehet az övék, ha a legidősebb leány 17 éves koráig egy törvénytelen gyermek anyja lesz. Nagy a konsternáció, míg végül úgy oldják meg a helyzetet, hogy a leány férjhez megy szerelméhez, akinek már van egy törvénytelen gyermeke s ennek így anyja lesz a leány. A színház tegnapi előadásán megjelent egy rendőrtiszt, aki végignézte a műsort, amely után a rendőrség betiltotta az erkölcsnemesítő rendelet alapján a Boldogult szegény néni előadását.

GRAMOFONOK,
„His Masters' Voice”, „Columbia”, „Decca” vala-
mint tánc- és művész lemezek, rendkívül
nagy vá- **Hegedűs** cégnél
lasztékban Arad.

Verescu rendelete és a diákok.

Bucuresti. A Viitorul örömmel fogadta a miniszterelnöknek a diákzavargások megszüntetése ügyében a közoktatásügyi miniszterhez küldött levelét. A lap reméli, hogy az intézkedések meg lesz a kellő eredménye. A lap rámutat arra, hogy a levél publikálását követő napon, a bucuresti-i orvosi fakultásán és a Coltea kórházban igen sajnálatos események játszódtak le. Ezeket a brutalitásokat azonban a diákok egy kisebbsége követte el és konstataálja, hogy ezek az excesszusok — amelyek túlzott formákban érkeznek ki külföldre — alkalmasak arra, hogy Románia ellen kedvezőlen atmoszférát keltsenek. A lap követeli, hogy a kormány a legszigorubbán járjon el.

H I R E K.

Newyorki betörő-kaland.

Donohue urhölgy, egy sokmillió özegegy, hajnal felé valami neszre riadt.

— Ki jár itt? — kérdezi riadtan.

— Betörő — felel egy nyugodt hang, nagyon udvariasan.

Erre fölgülladt a villamos-zseblámpa és megvilágítja az ágy előtt álló alakot, akin fekete álarc van és fekete tornaing.

A párbeszéd így folyik le:

— Asszonyom, mutassa meg, hol tartja az ékszerait s a pénzt.

— Ott, a kissekretyben, a felső fiókban, balra.

A betörő tolvajlámpájával megvilágítja a fiókot s mint szakértő kérdezi:

— Nem hamisak?

— Hogy képzeli ilyet felőlem?

A betörő meghallik:

— Bocsánatot kérek, de villanyfénynél ezt nehéz megállapítani.

A hölgy könyörögni kezd:

— Kérem azonban, hogy ezt a gyűrűt, a jegygyűrűmet ne vigye el, kedves emlékem, a boldogult uramtól.

— Ó, a világot se fosztanám meg tőle. Parancsoljon. Bocsánatot kérek, hogy zavarom, de ünnep előtt vagyunk, valamit csak haza kell vinnem a gyermekeimnek. És egy kéresem is volna. Látom, hogy ott az éjjeli-sekretyben a biblia. Legyen kegyes azonnal megesküdni a bibliára, hogy most félórát — mindaddig, míg le nem érek — semmi zajt sem ver, nem hív ide senkit, nem is telefonoz.

Miután ez megtörtént, az udvarias, kitűnő betörő körülből húsz ezer dollár értékű zsákmányocskájával kerekelt oldott, a vallásos hölgy pedig — amint megfogadta — félórát várt. Csak azután telefonozott a rendőrségnek.

— Milyen idő várható? A Meteorológiai Intézet jelenti: A ciklonális rendszer Európa keleti részén uralkodó nagy hideg miatt alig bír előrenyomulni, jóllehet a tegnapi Norvégia felett levő centrumához ma újabb mély centrum járult Írország felett. A nyomáskülönbségek megnövekedtek, mert keleten a nagy légnyomás is megerősödött. A hideg Nyugat-Oroszországban a —20 fok Celsius is meghaladja. A déli enyhe légáramlás Nyugat-Európában elér egészen Norvégiaig és Közép-Európában is némileg érzéti hatását. Idő-prognózis: A fagy további gyengülésével egyelőre még tulnyomóan száraz idő várható.

— Averescu a királynál. Bucurestiből jelenti: Ferdinand király ma fogadta Averescu miniszterelnököt, aki a folyó ügyekről tett jelentést.

— A bucuresti-i amerikai követ dezsónéje. Bucurestiből jelenti: Culbertson amerikai követ tegnap este dezsónét adott, amelyen résztvettek a görög exkirályi páron kívül a diplomáciai kar számos tagja, a főváros előkelő társadalmának számos reprezentánsa.

— Felemelik a tisztek fizetését. Bucurestiből jelenti: A kormány elfogadta a hadügyminiszter által beterjesztett javaslatot, amely a tiszti fizetések felemelését célozza. A javaslatához a király is hozzájárult már, de kijelentette, hogy a felemelt fizetési többletet január elsejéig visszamenőleg kell a tiszteknek kitutalni. A különbözet 1500—12.000 lejt tesz ki rangfokozatok szerint. Legközelebb a tovább szolgáló altisztek fizetéseinek rendezésére kerül a sor.

— Megölték egy olasz kommunistavezért. Párisból jelenti: Az egyik külvárosban holtan találták Monti ismert olasz kommunistavezért. Megállapították, hogy a kommunistavezért meggyilkolták. Még nem tudják, hogy politikai gyilkosságról van szó, vagy pedig a kommunistavezér közönséges büntett áldozata lett. Valószínű azonban, hogy politikai gyilkosság történt.

— Lemondott a spanyol külügyminiszter. Madridból jelenti: Ma vette át a külügyminisztériumban ünnepélyes formák között Primo de Rivera a lemondott Yanghuas külügyminiszter tárcáját. A volt külügyminiszter a madridi egyetemen ismét átveszi a nemzetközi jogi tanszéket.

Tisztviselőlakásokat építenek a vállalatok

Törvényjavaslat a lakásinség kötelező enyhítéséről.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Az építések előmozdításáról szóló törvényjavaslatot bizonyos mértékben módosítani fogják. Ezeket a módosításokat a kormány gazdasági bizottságának határozata alapján fogják végrehajtani. A módosítás első sorban a magánvállalatok ama kötelezettségére vonatkozik, amely szerint tisztviselőik számára lakóházakat kötelesek építeni. Az új törvény ki fogja mondani, hogy a magánvállalatok minden évben legalább öt tisztviselő számára kötelesek lakásokat építeni, még pedig

rövid határidőn belül. A kormány gazdasági bizottsága kimondotta azt is, hogy a vállalatok tisztajövedelmük bizonyos hányadát kötelesek erre az építkezésre fordítani. Ez a rendelkezés azokra a vállalatokra vonatkozik, melyeknek alaptőkéje minimálisan az ötven milliót eléri. Ez a törvényjavaslat március elején kerül a parlament elé.

Plesoianu munkaügyi államtitkár ma kihallgatáson volt Averescu miniszterelnöknel, akinek jelentést tett az építkezési probléma megoldásáról.

— Gárdos Sándor gyásza. Sulyos csapás, mélységes gyász érte Gárdos Sándor újságíró-társunkat, az Aradi Közlöny belső munkatársát. Budapestről érkezett távirat közli, hogy édesanyja, özv. Gárdos Mórné, az egykori pesterzsébeti iskolaigazgató özvegye, hosszas szenvedés után elhunyt. A köztiszteletben álló uriaszonyt ma délután temették el nagy részvét mellett Pesterzsébeten.

— Bizalom a francia kormány gazdasági politikájára iránt. Párisból jelenti: Ma Bokanovszky kereskedelemügyi miniszter nyilatkozott a kormány gazdasági politikájáról a szenátusban. A nyilatkozat után a szenátus tagjai kézfelemeléssel elfogadták a napirendjavaslatot és bizalmat szavaztak a kormánynak gazdasági politikája miatt.

— Furfangos bankcsalás Budapesten. Budapestről jelenti: Ma reggel 9 órakor a Magyar Betéti Bankban megjelent egy Nagy István nevű férfi, aki magát földbírtokosnak adta ki és előadta, hogy az Általános Hitelbankban 10.000 darab Lukács-fürdő-részvénye van, amelyre 1000 pengős pénzkölcsönt kért. Hivatalos papirokkal igazolta kitételét, valamint összekötöttéit a Lukács-fürdővel, mire a bank igazgatója Fazekas Zoltán bankszolgánaki átadott 1000 pengőt és elküldötte Nagy Istvánnal a Hitelbankba. Nagy otthonosan járt-kelt a bankban, majd hirtelen Fazekashoz fordult és azt mondta, hogy három perc múlva kihozza a részvényeket. A szolga gyanútlanul átadta Nagynak a pénzt, mire Nagy az füvegajtós helyiségből eltűnt. A bankszolga félóráig várakozott türelmetlenül, majd kérdezősködni kezdett s ekkor kitért, hogy az állítólagos Nagy szélhámos volt, aki a pénzzel eltűnt. Nyomban jelentette az esetet bankjának, majd a főkapitányságra szetett, ahol bejelentést tett az állítólagos Nagy István ellen. A rendőrség nyomban körözést adott ki Nagy ellen, akinek személyleírását az összes határrendőrségeknek megküldötték.

— A Habsburg-hercegnő udvarhölgyének tragédiája. Budapestről jelenti: Tragikus haláleset történt ma délelőtt Frigyes királyi herceg Uri-uccal palotájában. Az ebédnél Izabella hercegnő udvarhölgye, Zamoyska Eleonora grófnő hirtelen rosszullett és eszméletlenül esett le székéről. Orvost hívtak, aki megállapította, hogy a grófnőt agyszélhűtés érte. Néhány perc múlva az 53 éves udvarhölgy meg is halt.

— A hősök sirja-emlékbizottság köszönete. A Hősök sirja vezetősége közli, hogy a társaság Csergey püspök és Prodan tábornok, hadosztályparancsnok emlékeite alatt előreláthatólag április első napjában tartja meg ez évi rendes közgyűlést, amelyen a társaság rendes, alapító tagjai valamint azok is részt vehetnek, akiknek hozzátartozójuk hősi halált halt. A társaság alapító tagja az lehet, aki egyszerismindenkorra legalább 1000 lejt fizet, míg a rendes tagok tagdíja évenként 24 lejt. Tagbeiratások naponta délelőtt a városháza 55. sz. szobájában történnek. A társaság ezuttal mond köszönetet Stahl Szió kisasszonynak a Hősök sirja javára teljesített agilis munkájáért, amellyel a nemes cél érdekében a legtöbb adományt gyűjtötte. Koch Dániel 1000 lejes, Schwartz Adolf 500 lejes adományát szintén köszönettel nyugtázza a vezetőség. A Hősök Sirja irodája mindenkinek ingyen szolgál pontos katonai információkkal. A legközelebbi rendes havi gyűlést március elején a városháza nagytermében tartják meg.

— Averescu tárgyal a német kölcsönről. Bucurestiből jelenti: Averescu tábornok ma délelőtt fogadta Strauszmann Oszkárt, a Banca Credit German pénzügyi vezérigazgatóját, aki Manoilescu pénzügyi államtitkár kíséretében jelent meg a miniszterelnöknel. Averescu tábornok meghallgatta a vezérigazgató előterjesztését egy német kölcsönre vonatkozólag.

— Halálozás. Pollák Emilia f. hó 23-án d. e. 9 órakor meghalt. Temetése f. hó 24-én d. u. 5 órakor lesz Str. Ciorogariu (Vécsey-u.) 2. számú gyászházban.

Megrendítő gyász borult a kisszentmiklósi Kolb-családra. A tizennégy éves Kolb Ella, ifjúságának virágában örök álomra hunyta le szemét. A tragikus sorsu kisleányt, akit Abbáziában ért utól a halál, e hó 24-én (csütörtökön) délután 3 órakor helyezik örök nyugalomra az ujaradi temetőben.

— Elhurcolt német csendőrpáncsnokok. Berlinből jelenti: Pflanz-neustadt és Steinfeld pfälzi városokban tegnap teherautós francia csendőrök jelentek meg, akik mindkét helyen a csendőrpáncsnokot felszállásra kényszerítették és ismeretlen helyre vitték. A német külügyminisztérium megtette a szükséges lépéseket.

— Megszökött a büntetés elől egy magyar író. Budapestről jelenti: Irodalmi körökben nagy meglepetést keltett, hogy Tersánszki J. Jenő, a kiváló író nem jelent meg a Zeneakadémiában tiszteletére rendezett irodalmi matiné. Az estély kezdetén, amikor a közönség kitarotán tüntetett az író mellett és a lámpák elé hívta, megjelent az író felesége és bejelentette, hogy férje hajnalban eltávozott hazulról és azóta semmi életet nem adott magáról, mert értesítést kapott az ügyészségtől, hogy haladéktalanul meg kell kezdenie egy, a „Nyugat”-ban megjelent novellájáért rá kirótt kéthónapi börtönbüntetését. Az író felesége biztosra vette, hogy férje a börtönbüntetés elől menekült el Budapestről. Közben az író barátai és a felesége megtudta, hogy Tersánszki J. Jenő keves fehérmű és három kéziratban levő regényével Jugoszlávia felé vette útját. Az írónak az SHS királyságban rokonai vannak és valószínűnek tartják, hogy gyalog átszökik a határon és Jugoszláviában élő rokonainál telepedik le.

— Akinek a gyomra fáj, bélműködése megrekedt, étvágya nincs, emésztése elgyengül, nyelve fehérsárga, keze reszket, emlékezőképessége csökken, annál naponta egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz rendbehozza az emésztést és jó közérzetet teremt. A forró égő országokban észlelt orvosi tapasztalatok dicsérik a Ferenc József víz hatását különösen vérhasnál és olyan gyomorbetegségek esetén, melyek a váltólázzal együtt lépnek fel. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— Világszerte köröznék egy vagyonbukott aradi kereskedőt. Az aradi ügyészség ma az igazságügyminisztériumba terjesztette fel a hamisbukott aradi cérnagykereskedő, Soltész Tibor körözésének aktáit. Amennyiben az igazságügyminisztériumban helyt adnak az aradi ügyészség előterjesztésének és elrendelik Soltész Tibor körözését, úgy az erről szóló átiratot nyomban megküldik az összes államok rendőri hatóságainak és ezek után valószínű, hogy Soltész Tibor is kézrekerül.

— Adóösszeírások Aradon. A helyszínen működő adóösszeíró bizottság a pénzügyigazgatóság közlése szerint, csütörtökön a Piata Avram Iancu (Szabadság-téren) folytatja az adóösszeírásokat.

— Letartóztatott aradi magántisztviselő. Az aradi rendőrség ma délelőtt őrizetbe vette és az ügyészségre kísért Schwartz Bálint aradi magántisztviselőt, aki ellen néhány nappal ezelőtt fellejtés érkezett Timisoaráról. A fellejtést a timisoarai Arta-vállalat tette aradi üzletvezetője, Schwartz József és ennek öccse, Schwartz Bálint ellen, azzal vádolva a Schwartz testvéreket, hogy 350.000 lei beszédett összeggel nem számoltak el. A fellejtés folytán megindult nyomozás során az aradi rendőrségnek Schwartz Józsefet nem sikerült előállítani, aki úgy látszik tartott a felelősségvonnástól és már napokkal ezelőtt nyomtalanul eltűnt Aradról. Miután azonban közfeltevének látszik a fellejtés, hogy Schwartz József öccse, Schwartz Bálint, aki szintén alkalmazottja volt a vállalatnak, tudomással bírt a sikkasztásokról, az ügyészség előzetes letartóztatásba helyezte és a vizsgálóbíróra küldte át, ahol holnap hallgatják ki.

— Harc egy végrendelet körül. Érdekes kérelmet ügyében történt ma döntés az aradi törvényszéken. Nita János varsándi közéleti jegyző nemrégiben polgári pert indított Kása Miklós varsándi lakos ellen, akinek végrendeletet készített azonban amikor fizetésre került volna a sor, Kása a jegyző eljárást megtagadta. A chisinaui írásbírósa keresetével elutasította Nita jegyzőt és az ügy felebbezés folytán az aradi törvényszék elé került. Kása képviselője az ügyben ma megtartott tárgyaláson az ügyvédi rendtörvény 54-ik szakasza-ra való hivatkozással, amely szerint közigazgatási tisztviselő sem szerződést, sem végrendeletet nem készíthet, kérte Nita János jegyző keresetének elutasítását. Fikker Károly táblabíró, tanácselnök azonban nem fogadta el alperes képviselőjének védekezését és azzal az indoklással, hogy az utólag hozott közigazgatási törvény megenedti, hogy az erdélyi közéleti jegyzők közokiratokat készítsenek, Nita János részére a keresetben kért összeget megítélte.

Hadi usákmány.

A NENI (régli emléket nézve):
Ez a fűrt megboldogult tériemé volt.

A HUGA: Bizonyosan menyasszony korodban jutottál hozzá.

A NENI: Nem bizony, hanem első veszekedésünkön maradt a kezemben.

— Elítélték egy volt bolgár minisztert. Szóflából jelentik: Botev volt vasutügyi minisztert, aki a Sztambulinszky-kormányának volt a tagja, a szénszállítás körüli visszaélései miatt a bíróság tegnap vonta kérdőre. A minisztert bűnsnek mondta ki, három évi börtönre és politikai jogainak tíz esztendőre való felfüggesztésére ítéltek.

— Budapesten vannak a Nova-részvények sikkasztól. Budapestről jelentik: Pekáry és Réthy, a Nova-részvények sikkasztói, ma megérkeztek Budapestre. A budapesti főkapitányság rendelkezésére azonnal a Markó-uccal fogházba szállították őket.

— Filharmonikus hangverseny Weil Magdával. Az aradi filharmonikusok március 3-án, este 9 órakor dr. Cornelius Walter vezényletével tartják nagyszabású zenekari hangversenyüket a Kulturpalotában. E hangversenyen Bruch G-moll koncertjét Weil Magda, a rég nem hallott világhírű aradi hegedűművész nő fogja játszani. Ezen különösen szép és értékes műsorszámot kívül Wagner, Schubert és Goldmark legjobb zenekari művei szerepelnek a programon. Jegyek elővételben Sándor Ferenc könyvüzletében.

Telefoncsaló garázdálkodik Aradon.

Egy szélhámos egy értéktelen találmánnyal csapja be a telefonelőfizetőket.

(Arad, február 23.) Arad üzleteit, kereskedelmi iródait, nagyobb vállalatait, amelyek telefonnal rendelkeznek, néhány nap óta egy elegánsan öltözött, kellemes modoru fiatalember látogatja, aki egy „szeneációs” találmányt értékesít látogatói alkalmával. Több üzletben és vállalatnál jelent már meg, ahol kisomagolt egy sárgaréz karikát, amely ritka vázonnal volt behúzza és kijelentette, hogy ez a technika legújabb vívmánya, amelyet úgy hívnak, hogy „Eureka” telefonhangerősítő.

Mindentűt örömmel fogadják az új találmányt, hiszen a telefonok, mint tudjuk, tényleg rászorulnak egy kis erősítésre, hangerősítésre meg különösen és mivel a fiatalember rögtön praktikus bemutatást is rendezett a technika legújabb vívmányából, amennyiben azt becsavarta a hallgatóba és szédítő beszélőképességgel bizonygatta, hogy most mennyivel jobban lehet hallani — tömegesen vették az

Eurékát. Valami 30—40.000 lej értékűt adott el Aradon. Darabja 300 lejbe került. Látna a nagy sikert, elhatározta, hogy Euréka-lerakat és vezérképviselőt csinál Aradon, de aztán beletűt a nagy hossza a besz. Mindama helyeken azonban, ahol volt és ahová felszerelték az Eurékát, amihelyt elment, nem csak hogy nem szült jobban a telefon, sőt, mintha még rosszabbul lehetett volna hallani, mint eddig. A megijedt előfizetők elküldték a főpostára, ahonnan kijöttek a szakértők, akik megállapították, hogy az Euréka egy közönséges csalás, amely nem képes arra, hogy a hangot erősítse, legfeljebb arra, hogy elrontsa. A 300 lejért vesztegetett találmány jó, ha 50 banit ér darabonként. Ép ezért az aradi postafőnökség ezután is felszólítja az előfizetőket, hogy a hangerősítő-árusnak ne ijjenek fel, hanem adják át a legközelebbi rendőrnök, mert csálólól van dolguk.

Drámai jelenetek közt mondott le II. Miklós cár

Az egyetlen élő szemtanu elmondja a történelmi pillanat lefolyását.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.)
Március 16-án lesz tíz esztendeje annak, hogy Bonar Law bejelentette az angol alsóházban Romanov Miklós orosz cár lemondását. Sem akkor, sem később nem kerültek nyilvánosságra annak a történelmi pillanatnak részletei, amikor Miklós cárral aláírták a lemondólevelet. Annyi vált csupán ismeretessé, hogy Gucskov, a forradalmi kormány hadügyminisztere és Sulgin Fedor, a kievi feketegárda szervezője — egyébként publicista és politikus — keresték fel ebben az ügyben a cárt, aki Ruszki tábornok jelenlétében fogadta őket. A cár már nem él. Ruszki generális meghalt, Gucskovot meggyilkolták a vörös csapatok, a történelmi esemény egyetlen életben maradt szemtanuja Sulgin Fedor pedig — emigráns. Sokan vannak az oroszok közül, akik résztvettek az első forradalomban, a második forradalom alatt pedig emigrániok kellett. Ezek közé tartozik Sulgin is, aki jelenleg Németországban él. Az ő elbeszélése alapján közöljük II. Miklós cár lemondásának érdekes és megkapó részleteit.

— Gucskovval — mondja Sulgin — négy nap hajkálás és utazás után megérkeztünk a mohilevi főhadiszállásra, azzal a határozott tervvel, hogy a cárt lemondattuk. Az utazástól megviselve elég rendetlenül kerültünk a cár elé, aki inkább szívélyesen, mint meglepetve fogadott. Gucskovnak kezét nyújtott, nekem csak biccentett. Ott volt mellette Ruszki tábornok is. Ledűltünk és mind a négyen éreztük a pillanat fontosságát. Fojtó, nehéz levegő volt a szobában és kínos, feszült hangulat. Gucskov beszélni kezdett, hangsúlyozottan, nyomatékkal, a cár figyelemmel, de sápadtan hallgatta s idegesen játszadozott egyenruhája gombjain. Gucskov pedig beszélt és szónokolt, anélkül, hogy a mult hibáira kitért volna. Amikor befejezte, csend lett, majd pedig én vettem át a szót.

— Felsőg — mondtam — csak egy mód van rá, hogy Oroszország végromlását elkerülhessük és ez az, ha Felsőged a cárevics javára lemond a trónról... Egyszeremind nevezze ki régensnek Mihály Alexandrovics nagyherceget... Egyébként tisztelettel közlöm, hogy a forradalmi komité is így határozott.

A cár meghökkent és összeroppant.
— Már határozott — törte meg gunyosan a csendet Ruszki.

— Igen — feleltük egyszerre.
Egy kis szünet után megszólalt a cár:
— Már magam is foglalkoztam négy nap óta azzal a gondolattal, hogy lemondok. Ez azonban azt jelentené, hogy meg kellene válnom a fiamtól, ami, mint apának nagyon rossz szul esik és szinte képtelen volnék rá. Ezt önök, akik szintén apák, be fogják látni.

— Pedig ennek még is meg kell történnie — jegyezte meg Gucskov.

— Ezt én is tudom — felelte szomoruan a cár — de én Mihály Alexandrovics bátyám javára akarnék lemondani a trónról.
Gucskov határozottan közbeszólt:

— Ez új helyzet, amiről a komiténak előbb határoznia kell.

— Végül is elfogadtuk ideiglenesen a cár ajánlatát, mert nem akartunk pozitív eredmény nélkül visszatérni a komité elé. A cár és Ruszki bementek a szomszéd szobába, hogy megfogalmazzák a lemondólevelet. Negyed óra múlva kijött a cár és felolvasta a fogalmazványt. Alva hallgattuk végig. Hamca szomoruan, szánalmasan csegett, Gucskov egy mondatot javított, majd a cár aláírta a lemondási okiratot.

— A nyilatkozatot Ruszki tábornok több példányban legépelte. Az eredetit mi vittük magunkkal. Az ajtó előtt egy vezérkari tiszttel találkoztunk, aki ép akkor jelentette az ordonáncknak, hogy őfelsége II. Miklós cár magas színe elé akar járulni.

Sürgetik

a rádióengedélyeket Aradon.

Aradi műszaki kereskedők küldöttsége megy Bucurestibe.

(Arad, február hó 23.) Az aradi hatóságok már régebben rendeletet adtak ki, amelyben kimondották, hogy csak azok a műszaki üzletek árulhatnak rádiókat, vagy rádióalkatrészeket, amelyeknek erre külön engedélyük van a bucaresti-i posta- és távirdavezérgazgatóságtól. Ma aztán ténylegesen is megkezdtek az engedélyek ellenőrzését s ekkor kiderült, hogy az aradi műszaki kereskedők túlnyomó része még nem kapta meg igazolványát a rádió és rádióalkatrészek árusítására. A hatóságok erre most újabb rendeletet adtak ki, amelyben az autorizáció nélkül árusító üzletek lezárását és a rádiócsikkok elkobzását rendelték el. A rádióval foglalkozó, engedély nélküli kereskedők erre küldöttségileg kérték a rendelet visszavonását, amit a belátó és konciliáns hatóságok meg is tettek, egyben azonban 8 napi haladékot adtak az érdekelt kereskedőknek, hogy ez idő alatt szerezzék be a posta- és távirdavezérgazgatóságtól az előírt engedélyt. A kereskedők még a mai délelőtt folyamán megtették a szükséges lépéseket, hogy Bucurestiben megkapják a P. T. T. engedélyt, amelyért az egyik érdekelt aradi kereskedő személyesen utazik a fővárosba.

— Washington kétszázéves születésének évfordulója. Washingtonból jelentik: A parlament két házának közös ülésén Coolidge elnök beszédet mondott Washington születésének kétszázéves évfordulóján tartandó ünnepek terveiről. Érdekes, hogy a beszédet Németországban, a Berlin mellett levő nagy leadóállomáson, Königswusterhausenben és Zehlendorfbán huszonkettes rádióhullámon ki-tűnően fogták.

Basillides Mária

a berlini és budapesti állami operák tagja
hétfőn, febr. 28-án hangversenyozik
a Központi Szálló nagytermében.
Jegy Sándor Ferenonél.

Tragikus tragédia.

Felelősség nélkül gyilkolt a beteg emberi gép. Néhány szó Grozavescu megrendítő halálához.

Kissé kiábrándít, hogy Grozavescu Traian tenorista gyilkos feleségét háziorvosa nem tartja beszámíthatónak. A tragikus mozdulat heroizmusa pillanat alatt elszáll s helyén nem marad csak szerencsétlenség, ami az exaltált teremtés kezébe fegyvert adott. Alig több, mintha a pompás tenort villamos ütötte volna el, vagy az országuton halálos kanyarodó röpíti ki az autó süppedős üléséből. A családi dráma a megbomlott lélek tragédiájává enyhült, ha meg nem is változott. Mégsem száz százaléig egészséges emberi lélek követte el. Mégsem a mindennapi perpatvarok fokozódtak fel a heroizmus bűnös fokáig. Mégse dráma, csak szerencsétlenség. Tragikus, véres, pótolhatatlan, de nem igazi dráma. Ideges eltorzulás az asszony lelkében. Kényszerképzetek és leküzdhetetlen ösztön, ami felett az egészséges ember talán szintén nem lehet urrá, de a beteg minden kétség nélkül áldozatul esik. Szegény tenorista nem drámai hős, aki a magas C-t nem bírja, de balvégzetű színész, akinck áriája közben lába alatt a súlyosztó megnyílik.

Nem akadhat senki sem, akit a tragédia kevésbé rendít meg, ha a fegyvert egészséges lelkű, céltudatos asszony keze sűti el. Szegény tenoristának végeredményében egészen mindegy. Mégis valahogy mélyebb zengéssel dörög el a pisztoly, ha kezelője minden pillanatról számot adhat magának. Ahogy az önmagával való elszámolás nélkül a társadalomnak se adhat számot. Az emberiség elveszítette a tenoristát s érte kárpótlást követel, ha nem többet, de legalább is, hogy a bűnös bűnhődését nyerje. De ezt a kiegyenlítődést eltorlaszolja az orvosi vélemény. Az asszony nem beszámítható. Az áldozat meghalt, de gyilkosa fölött az emberi igazság nem ülhet törvényt.

Minden művészi értéket rendőrkordon kellene, hogy védjen. Ahogy a festői műremeket, könyvcsodákat védi is. De a tenorista-hang rendőri védelemre még soha nem gondolt. Pedig mulandóbb és veszendőbb, mint minden, ami örökké él. De a híres tenorista hangját semmi sem védhette volna meg. Mert a pisztolygolyó akkor érte, mikor nem volt tenorista, nem volt világhírű művész, nem volt Cavaradossi megszemélyesítője. De érte, mint a szerelmes segédet, akit a szobaleány levitrioloz. Érte, mert szép volt, mert szerették, mert sikerei voltak, mert felizgatott lelkiállapotában még az agyán át se ötlött, hogy vannak pillanatok, mikor becsületes, szelíd és tiszta polgárasszonyok is ölni tudnak. Ahogy ölnék is.

A gyilkos asszonyt az orvosi vélemény meggátolja, hogy szabályos eset legyen és a patológia szomorú galériájába sorakozik. Ott is a helye. Mégis épen ez a patológus odaszorozódás valami furcsa fájdalommal tölt el mindenkit, aki az elfásuló társadalom mélyén emberi ösztönöket keres. A gépek szabályos működése közben lassan maga az ember is csak géppé alakul át. Nagy szenvedélyekre már alig képes. Gyűlölet, féltékenység, gazság, gonoszág épen úgy hiányzik belőle, mint a bátorság, önfeláldozás vagy a hűség. Minden meg van benne, mert meglehet, de a géppé fakuló társadalom gépszerű gesztusai mögött. Ahogy a tragédiák csúcspontjain is nem az emberi szenvedélyek tombolnak fel, csak a gépben támadt üzemmazar.

Ezen a ponton válik a bécsi tragédia igazán tragikussá. Minden körülménye alkalmas, hogy igazán nagy drámai konfliktust robbantson ki. Ha igaz minden, amit az asszony férjének tulajdonított, emberi ösztönének fellángolásán vérvörös fényben lángol fel a dráma. Ha nem igaz, a tragikus konfliktus magát a bosszuallóit sújtja le. Mégsem az. A lélek a szenvedély csucsain sem elég erős, hogy a vad emberi ösztönt érvényre juttassa. Elbujik a betegsége mögé. Cselekedjék a beteg lélek. Gyilkoljon az elborult agy. Romboljon a kóreset. De maga az ember maradjon a vétekekben tiszta. Mert ha szenvedélye elég erős is, hogy

végrehajtsa, de a felelősséget még a legfelső bíró előtt se vállalja a tettért.

Szegény Grozavescu Traian sorsa megdöbbentő és szíven üt, mert nem emberi szen-

vedély áldozatául esett, de elhullott valami szerencsétlenségben, aminél igazán nem fontos, ha elkövetőjét embernek, betegnek nevezik. (P—R.)

Leégett a Jorga-féle árvaház.

A tűz elpusztította Jorga lapjának nyomdáját is.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Ma éjjel Valeni de Munte városban, ahol Jorga népegyeteme van, tűz keletkezett, amely elpusztította a Jorga-féle árvaházat. A tűz ezután átterjedt a Neamul Romanesc nyomdájára és elpusztította annak géptermet

és a gépházat, ahol a motorok lettek a tűz martalécai. Csupán két gépet lehetett megmenteni, valamint a papírraktárt. A kár rendkívül nagy és a Neamul Romanesc egyideig nem tud megjelenni.

Véres választási küzdelem Amerikában.

Revolveres uccai harcok. — Elrabolták az egyik jelöltet.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.)

Chicagóban most folyó a polgármester és tanácstagválasztás. A választások alkalmával nagy erőszakosság folyik. Háromezer rendőr figyel fel a rendre, az utcákon gépfegyver osztagok állnak. A választás kibontotta az ellentéteket és majdnem minden körületben véres események játszódtak le. Az

egyik körületben egy republikánus csoport összetűzött a demokratákkal. Véres verekezés fejlődött ebből és többen fegyvereiket használták. Három választót agyonlőtték, többen megsebesültek. Az egyik községi tanácstagjelöltet ismeretlen tettesek elrabolták és ismeretlen helyre vitték. Harminc letartóztatás történt. Az ellenzéki pártok géppuskákat kerítettek és azokkal vonultak fel.

Szabaddalmazott versek és mozitémák Budapesten.

Elektromos reklámkészüléket, szagtalanított kutyzsirt, fürdőtárcát konstruáltak az új magyar feltalálók. — Mi mindenre kérnek védelmet a magyar szabadalmi hivatalnál.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Most készül Magyarországon az új szabadalmi törvénytervezet, amely új irányt és lendületet akar adni a magyar feltalálók munkájának. Ez most ráterelte a figyelmet a magyar feltalálókra is, akiknek zsenije kitűnő dolgokat produkált már az idők folyamán. Érdekes jelenség, hogy a régi, primitív feltalálók kihaltak. Ma már nem állítanak be a szabadalmi irodákba olyan álmódosók, akik az örök mozgás problémáját akarják megoldani, vagy a levegő elektromos erejével szándékoznak hajtani sok száz lóerős motorokat. Ezek helyébe mostanában a reális találmányok léptek.

Nagyon sokan foglalkoznak az elektromos reklámokkal. Egy Willinger nevű pesti kereskedő feltalált egy olyan villamos reklámkészüléket, amely után még Kaliforniában is érdeklődnek. A Pogány—Bagota-féle új elektromos elemet pedig még Londonban is sikerült értékesíteniük a feltalálónak. Egy pesti fiatalember könyvbehelyező kis lapjelzőt talált fel és ezt a praktikus dolgot csupán Németországban 32 millió magyar koronáért adta el. Általában a külföld ismét élénken érdeklődik a magyar találmányok iránt. Orsuliez mérnök háziszövészékét most vette meg Románia, Tomancsok asztalosárugyáros pedig feltalálta a tolóablakot.

Jellemző tünet az is, hogy egyes feltalálók nem a szakmájukba vágó problémákon törik fejüket, hanem foglalkozásuktól teljesen elütő téren keresik az érvényesülés útját. Egy kaptafagyáros például egy hótakarító gépet konstruált, amely állítólag megszünteti a hólapátolást, egy papírkereskedő pedig fénymásoló készüléket talált fel, amelyet már majdnem minden pesti gyárban alkalmaznak.

Mihályi Dénesnek, a telehor feltalálójának van most egy új hirdetőkereke, ami nagy feltűnést keltett. Érdekes feltaláló Meleg Zsuzsanna háztartásbeli nő, aki eljárást talált fel szintelenített és szagtalanított zsiradék előállítására — kutyzsirtból. Sopronyi Dezső B. lisztás pesti barktisztviselő addig bosszanko-

dott a strandfürdőn, hogy nem vihett magával gyufát, cigarettát, pénzt, fésűt és tükröt a vízbe, amíg feltalálta a fürdőtárcát, amit már nagyban gyártanak is és előreláthatólag nagy sikere is lesz. A feltalálók száma különben igen nagy és hetenként többszáz bejelentés érkezik a magyar szabadalmi irodákhoz.

Sokan kérnek ott jogvédelmet is. Szabónok ruhatervezeikre, poéták verseikre, filmírók scénáriumaiakra, rajzoló illusztrációkra, így például Szilasi Lajos Szombathelyről jogvédelmet jelentett be és az ezért járó hivatalos díjat lefizette. „A mennyek fuvarosa” című költeményére. Ovári Toldy János Budapest ugyanezt tette „Jancsi és Juliska” című mozitémájára, László Annie Budapestről. „Világosság” c. mozitémájára, Flicsek Gusztáv Pestről. „Transzatlantia” című illusztrációjára. Bonta Armand és Szabó Gyula Budapestről pedig „Kukorica közt születtem, ott szedtek fel engem” képzőművészeti célra szolgáló művükre jelentették be a hivatalnak tulajdonjogukat. Ezek közül is kitűnik Kövér Ibrahim neve, aki annak idején revolveres merényletet követett el Rakovszky István akkori magyar nemzetgyűlési elnök ellen. Kövér Ibrahim „Poligamandria” c. szellemi termékére kért jogvédelmet a szabadalmi hivataltól. Hogy mi az a Poligamandria, mozitéma, költemény, illusztráció, vagy más egyéb, azt nem tudja senki. Legfejebb a szerző. Ő bizonyosan azt is tudja, hogy miért kér rá jogvédelmet, mint szerző.

Erzsébet Mozdó

Ma d. u. 6 1/8 óra 9 órakor utóljára

A szabad szerelem problémája.

A Modern élet drámája, gyönyörű rendezés.

Főszerepben: Conrad Nagel, Paulette Goddard és Lewis Stone.

Holnapról: Elsülyedt világ. Codaflm.

— Repülő kényszerleszállása a nyílt tengeren. Londonból jelentik: Pinadónak nem sikerült átrepülni az Atlanti-óceánt. A bátor repülő az oceánon dühöngő nagy viharok miatt nem messze a brazilai parttól kénytelen volt nyílt tengeren leszállni. Egy cirkáló vette fel a repülőt s a repülőgépet pedig a legközelebb eső Noronba szigetére vontatták.

Jön! Prágai diák, Conrad Veidttal Jön!

Jön! Charley Chaplinnal, Kutya élet Jön!

KÖZGAZDASÁG.

Automata telefonközpontot kap Arad.

A posta vezérigazgatóságának nagyérdekességű nyilatkozata.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A posta vezérigazgatója Petre Papacostea igen érdekes nyilatkozatot tett ma abból az alkalomból, hogy nemrégiben tért vissza erdélyi megfigyelő, illetve tanulmányutjáról.

— Erdélyi tartózkodásom alkalmával jóérzés fogott el, amikor láttam azt a fegyelmezett magyar tisztviselői kart, amelyre valóban büszke lehet az ország postai szervezete. Nyugodtan jelenthetem ki, hogy Erdélyben a kisebbségi posta és távirda hivatalnokok valóban pompásan működnek. Amit Erdélyben láttam és tapasztaltam, az meghatott. Ezt örömmel tolmácsolom Averescu miniszterelnök úrnak is.

— A program rövid: Dolgozni és dolgoztatni akarok. A politikát a munka rovására nem fogom tűrni. Szigorúan fogom üldözni a

korrupciót. Mintegy tíz körlevelet küldöttem szét az egész országba, amelyekben felszólítom a hivatalnokokat, hogy tiszta kézzel, csak az állam érdekeit szolgálják, mert ellenkező esetben a legszigorúbban fogok eljárni ellenük.

— A programom technikai részéből is adok egy kis ízelítőt. Még a jövő hó közepén a forgalomnak át fogom adni a bucaresti-i automata központot. Ez különösen az ország gazdasági és pénzügyi köreit érdekli, mert az automata központ után mindenki, akinek arra szüksége van, telefonhoz jut. Elöttem épen olyan fontos a vidék és különösen a gazdaságilag és iparilag fejlett Erdély, mint maga a főváros. Tehát rövid időn belül el fogjuk látni Erdély főbb gócpontjait is hasonló automata felszerelésekkel.

Az automata felszerelést megkapják Arad, Temesvár, Kolozsvár és Nagyvárad.

Zürichben 3.20, Párisban 15.75 a lej.

Helyi valutaárak. (Február hó 23.)
 Kifizetések: Berlin 40.25, Amsterdam 68, Newyork 169, London 823, Páris 6.72, Milánó 7.50, Prága 5.02.50, Budapest 29.70, Zágráb 2.98.50, Bécs 23.90, Zürich 32.60. — Áru: Márka 40, dollár 169, francia frank 6.70, olasz líra 7.50, cseh korona 5, pengő 29.70, dinár 3, osztrák schilling 23.90, svájci frank 32.60. — Pénz: Márka 38, dollár 167, francia frank 6.40, olasz líra 7.10, cseh korona 4.80, pengő 29, dinár 2.85, osztrák schilling 23.60, svájci frank 32.30. — Irányzat: lanyha.

Zürichi tőzsdenyitás. (Február hó 23.)
 Berlin 123.26, Amsterdam 208.22.25, Newyork 520, London 2522.25, Páris 20.35, Milánó 22.65, Prága 15.40, Budapest 90.90, Belgrád 9.13.50, Bucaresti 3.20, Varsó 58.10, Bécs 73.20.

Zürichi tőzsdezárlat. (Február hó 23.)
 Berlin 123.25, Amsterdam 208.22.50, Newyork 520, London 2522.25, Páris 20.35, Milánó 22.75, Prága 15.40, Budapest 90.90, Belgrád 9.13.50, Bucaresti 3.20, Varsó 58.05, Bécs 73.20.

Bucaresti-i tőzsdezárlat. (Február hó 23.)
 Devizák: Páris 6.65, Berlin 39.50, London 808, Newyork 166.50, Milánó 7.28, Zürich 32.10, Bécs 23.50, Prága 4.95. — Valuták: Napoleon 680, márka 39, léva 1.20, török líra 0.88, angol font 810, francia frank 6.60, svájci frank 32, olasz líra 7.35, drachma 2, dinár 3, dollár 166.50, lengyel zloty 18, osztrák schilling 22, pengő 29, cseh korona 5.

— Tömeges fizetési pörök az aradi iparügyi osztálynál. A súlyos gazdasági viszonyok majdnem minden vállalatnál szükségessé tették a leépítést és a tömeges elbocsátásokkal kapcsolatban sok esetben történt nézeteltérés a főnök és tisztviselő között. Az aradi városházán levő iparügyi

osztályhoz tömegével adták be a pereket az egyes vállalatok ellen. Az utóbbi napokban 100 beadvány érkezett be, amelyek most kerülnek sorba tárgyalásra. Mindegyik beadványban az alkalmazott a leépítéssel kapcsolatban nagyobb felmondási összeget követel.

A bajhozó megfiatalítás.

Voronoff-műtétet végeztetett magán és emiatt a biztosító-társaság érvénytelenítette életjáradékát.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) A budapesti jogászvilágot élénken foglalkoztatja egy rendkívül érdekes, szokatlan tárgyú és főleg uszerű jogi eset, amelynek az előzménye a következő:

Mintegy két esztendővel ezelőtt egy nyugdíjazott, tekintélyes magánzó az egyik előkelő biztosító intézetnél tekintélyes összeget helyezett letétbe, amelynek ellenében a biztosító intézet kötelezte magát, hogy ügyfelének élete határáig szép összeget fizet ki életjáradék címen. Az öreg ur eddig minden hónap elsején megkapta a biztosító intézettől a járadékát.

Legutóbb azonban február elsején a járadék helyett egy ajánlott levelet kapott, amelyben a biztosító intézet kerekén kijelentette, hogy többet egy árva fillért sem fizet. A biztosító intézet eljárását a következőképp indokolta:

„Azok a lényeges feltételek, amelyek az üzletkötésnél bennünket vezettek, az ön önkényes eljárása folytán megváltoztak, mert Ön a Voronoff-féle fiatalító operációnak vetette magát alá...”

Az öreg ur. — akin tényleg Voronoff-féle műtétet hajtott végre egy ismert, nagy hírű sebész — nem hagyta annyiban a dolgot, hanem ügyvédje útján keresetet indított a biztosítóintézet ellen. A nyugdíjazott főtisztviselő keresetében azza' érvel, hogy ámbár elismeri, miszerint Voronoff-féle operációnak vetette magát alá, a biztosító intézet üzletkötése majdnem minden esetben szerencse-szerződésnek minősíthető. Másfelől, a szerződés megkötése alkalmával ő nem kötelezte magát arra, hogy a modern orvostudomány élettani felfedezéseiből eredő előnyöket a maga javára ki ne használja.

Egyébként az orvosok véleménye is nagyon kedvező a nyugdíjas főtisztviselőre nézve. Az orvosi szakvélemény szerint ugyanis a Voronoff-féle eljárás még nem oly tökéletes, hogy teljes biztonsággal legyen megállapítható a következmény: az élettartam meghosszabbodása. Elismert tekintélyű jogászok véleménye szerint tehát a pert minden körülmények között a nyugdíjazott főtisztviselő fogja megnyerni a biztosító intézettel szemben.

Mulatság.

A miniszterelnök neje az aradi árvizbálon. Ma délelőtt távirat érkezett az aradi prefekturára, amely bejelenti, hogy a március elsői fényesnek ígérkező árvizbálra Averescu tábornokné is Aradra érkezik. Vele együtt számos bucaresti-i előkelőség is eljön, ami nagyban fogja emelni a bál fényét és előkelőségét. Számos meglepetés vár még a közönségre, amelynek legszebb élménye lesz a március elsői árvizbál. A rendezőség erős munkát fejt ki, hogy a bál megfeleljen a kitűzött várakozásnak. Külön meglepetést jelentenek azok a hallatlan olcsó árak, amelyeken a büffében az ételeket és italokat kiszolgálják, miután sokkal olcsóbbak lesznek azok, mint bármely aradi kávéházban, vagy étteremben. A tombolán értékes tárgyakat lehet majd nyerni és a szépségverseny győztesei is szép, nagyértékű dísz tárgyakat kapnak. A sok nagyszerű látványosság mellett pedig a bál közönsége nemes célt is elősegít — az árviz és tűzkárosultak felszólítását.

A református tea-délutánról frott beszámolóinkhoz — a rendezőség felkérésére — pótlólag közöljük, hogy a mintaszerű rendezés körül a megemlítettek kivül még Káinoky Sándorné és családja, Máthé Jánosné, Benedek Etelka és Domokos Mariska munkálkodtak fáradhatatlanul a táncos-tea pompázatos sikere érdekében.

— Katholikus táncestély rendezőbizottsága kéri a nemesszívű adakozókat, hogy adományukat a büffé részére f. hó 26-án, szombat délután 2—6 óra között sziveskedjenek a Központi-szálló éttermébe elküldeni.

Rádó-műsor.

Csütörtök, február 24. Wien—Graz: 20.05. Operaelőadás (Tosca) — Pozsony: 18. Hangverseny. — Zágráb: 20.30. Jugoszláv zenekar. est. — Milánó: 21. Hangverseny. 22.45. Jazz-band. — Breslau: 20.30. Operaelőadás. — Prága: 20. Hangverseny. — London—Davenport: 23.45. Táncczene. — Leipzig: 20. Operaelőadás. — Stuttgart: 20.30. Operaelőadás. — Frankfurt a. M.: 21.15. Orosz dalok. 21.15. Vidám est. — Róma: 17.15. Hangverseny. — Berlin: 20.30. Zenekari hangverseny. 22.30. Táncczene. — München: 19.30. Josef Zschmelter) a félkezü citeraművésznek hangversenye. — Budapest: 9.30, 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 16. Kertészeti előadás. 17.02. Az Opera kamarazenekarának hangversenye. — 18.20. Magyar klasszikusok. 19. Operaelőadás, utána cigányzene.

Az aradi Urániában

ma, csütörtökön

Lily Damitával

a főszerepben

13-as bérkocsi

Az előadások 1/5, 6, 1/8 és 9-kor kezd.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judicis.

Az aradi Apolloban

ma, csütörtökön

PIERRE BENOIT híres regénye:

Hercegnő és a bohóc

Főszerepben:

Huguette Duflos.

Az előadások 1/5, 6, 1/8 és 9 órakor kezdődnek.

Mozi.

xx A 13-as Bertocsi érdekes és rejtélyes szerelmi történetében még csak egy napig, ma csütörtökön utoljára gyönyörködhetik a közönség. A nagyszabású mozifilm meséjében egy bűnös és szeszélyes nagy város regénye húzódik meg. Izgalmas befejezéshez érkezik el a nagy regény, melynek előadásai fél 5, 6, fél 8 és 9 órákor kezdődnek.

xx Az Életből szakít ki egy történetet az a grandiózus kép, melyet Hercegnő és bohóc címen vetít az aradi Apolló mozgószínház. Mesteri rendezői kezek csodálatos és pazar művészettel dolgoztak fel a szeretésnek örök problémáját, mely mindig foglalkoztatni fogja az emberiséget. A Hercegnő és a bohóc a legérzékenyebb helyen fogja meg a témát és megdöbbentő jeleneteken keresztül bizonyítja be, hogy a szeretésben nincsenek társadalmi rangkülönbségek. A legszebb film-színésznők egyike, Hugotette Duflos alakítja a

grandiózus kép főszerepét. A Hercegnő és a bohóc előadásai fél 5, 6, fél 8 és 9 órákor kezdődnek.
xx A legújabb világeseményeket az aradi Apollóban láthatja minden este, mert minden film előtt az Ulpia-jurnal kerül vetítésre.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlötték a vállalkozás felkérését.

ÉRTESÍTÉS.

Ugy pártfogóink, mint a n. 6. közönség szives tudomására adom, hogy megboldogult férjem jóhírnevű

Kovácsműhelyét

Baddár Gábor fizetvező ur. aki 22 év óta volt férjem segítőtársa, vezetése mellett, tovább folytatom. Vállalom minden e szakba vágó munkák készítését a legpontosabb kivitelben.

További szives pártfogást kér:

Öz. MAJOS JÁNOSNÉ,
Str. Dorobantilor 31. (Urban L-u.)

A saját, ugyiszintén rokonságunk és ismerőseink nevében jelentjük a szomorú hírt, hogy

ELLA

leányunk 14 éves korában 1927. február 12-én reggel 6 órákor Abbaziában a halotti szentség fölvétele után elhunyt.

Az elhunytat 1927. február 24-én délután 3 órákor a kasszentmiklósi gyászszobából a római kath. szertartás szerint az ujaradi temetőben helyezték örök nyugalomra.

A gyászmise 1927. február 25-én 8 órákor fog az ujaradi templomban az egek Urának bemutatni.

Sánnicolau-mic, 1927. február 23.

1123 A gyászoló KOLB-család.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Felhívás az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjtól szavak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetésre ára hétköznap 4 lej — bány, vasárnap 5 lej. — Vastagabb betűvel 3 lej, illetve 10 lej. — A vastagabb betűvel írtakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 6 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40 lej, vasárnap 50 lej. A kiadóhivatalt fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket szétválassza, amelyek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem kerülhetők, az minden egyes esetben megváltoztatása, illetve helyettesítése. — Hirdetéseket telefon útján is feladhatók, telefon szám: 151. * * * * *

Alkalmazás.

ÜGYES molnárt keresek március elsejére. Bisztriczky Károly malomtulajdonos Győrök. 1100

MEGBIZHATÓ középkorú volt vendég-lős a nyári időnyre gyógyfürdőre bizalmi állást keres 25.000 lej óvadékkal. Ajánlatokat az Aradi Közlöny kiadóhivataltal továbbít. „Megbízható” jelző alatt. 1118

PERFEKT könyvelő és önálló magyar-német levelező a délutáni órákra alkalmazást keres. Levélben címeket az Aradi Közlöny kiadóhivataltal továbbít. „Perfekt munkakerő” jelző alatt kér. 1117

Lakás.

HÁROM szoba, konyha kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivataltal. 1087

EGYSZOBÁS konyhas lakás kiadó. Str. Oltuz (III-és-u.) 203. 1116

Vétel és eladás.

16 lejért újbort, ugyanott vörös és fehér kapható. Arad, Str. Calvin 1. 10406

TUKRÓK: szőnyegek, háló, ebédlő, szalon, leányszoba, konyhaberendezések, fürdőkád, mángorlók, könyvszekrény, kószasztal, asztalok, székek, antik szekrények, antik varróasztalok. Biedermeier szalon, fali órák, festmények, villany, álló lámpák, kredencek, gyermekágyak, gyermekkoscsik, mosdók, asztalneműk, bőr és szalontetelők, storeok, plüsch terítők, porcellánok, hintaszékek, dísztárgyak stb. eladók. Salgóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-ucca) I. em. jobb. 1000

DESINTEGRATOR Ganz gyártmányú 650 M/m. pófa átmérettel alig használt állapotban eladó. Megtekinthető Economia gépraktárban, Oradea. 1114

EGY ruhaszekrény és egy antik szekrény eladók. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivataltal. 1124

BIZOMÁNYBA KERESÉK dísztárgyakat, bőröndöket, mű- és antik tárgyakat, komplett szobaberendezéseket, szőnyeget, közzükségleti cikkeket, férfi ruháneműt, egyes butorabokat stb. — Salgóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-ucca) I. em. jobb. 1000

EGY 10 méter hosszú előszobafal és egy Lengyel-féle szép, fehér leányszoba berendezés eladó. Megtekinthető Farkas Abrahánnál Arad, Str. Brancovic (László Vilmos-u.) 2-4. 1120

TISZTA RONGYOT gépek tisztogatására keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivataltal. 600

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivataltal. 500

Üzletek.

MAGTAR raktár és üzlethelyiség Arad, Strada Muresan (Nádor-ucca) kiadó. Bővebbet Str. Eminescu 5. 913

Értékpapírok.

KEREMLEM A NEMESSZIVŐ EMBEREKHEZ! Hat gyermekes családapa, ki minden támasz, segítség és állás néki van, kér bármilyen csekély adományt. Cím: Nagy Márton, Str. Surorilor (Zimándi-ut) 28. szám. 209

1,000.000 falazó géptéglát

ajánl azonnali szállításra saját iparvágányos waggon a rakva. Kisebb mennyiségben is kapható.

BRAUN GUSZTAV

gyára

Arad, Telefon: 171. és 185. 924

Végladás

nélkül mélyen leszállított árban vásárolható: Gyermekekharisnyát 15 lejért, férfi-zeknit 22 lejért, selyemharisnyát 95 lejért. — Szvettent, mellényt, Pulovert, kötött kabátot, férfi inget, nyakkendőt stb. stb. legolcsóbban:

Klein Lajosnál

Arad, 762
Str. Metanu II.

Építetők figyelmébe!

Mindenemű építkezései és általános munkálatokat nevezetesen: új építkezéseket, épületek jó karban tartását tervezéseket a legmodernebb kivitelben a legolcsóbb ár mellett vállallja:

Eberlein Ferenc

Építészeti irodája Arad, Str. Vicentiu Babos 12. (volt Károlyi-ucca)

Szőlőbirtokosok figyelmébe!

Elsőrendű minőségű

2.20 m. hosszú szőlőkaró

bármely mennyiségben KAPHATÓ
Baracka állomáson (Paulis mellett.)

a Lomási Erdőipar R. T.-nál.

Villany, csengő és telefon berendezési vállalat.

Költségvetés vidékre is díjtalan!
Radio készülékek és felszerelések

Varga és Rosenfeld Radio és villanyfelszerelési vállalatnál
Arad, Bulv. Reg. Maria 12. :: Telefon 803.

Étel, polgáriasan készült ebéd,

(8 től) 25 lejért, vacsora 20 lejért. Abonások részére ebéd, vacsora hetenként 300 lej, egy óra 1200 lej. Kifűző, kenyérszék, frissen csapolt temesvári sör a 891

Peremutató vendéglőben
Arad, Bul. Reg. Ferdinand 39. (Boros B.-tér)

Bankkölcsonöket

helyi lakosokra való betétkészlet mellett folyósítanak. 16822
Készlet Arad, Str. Eminescu 12.

Maculatura papir 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivataltal.

A Rheinisch-Westfälische

Sprengstoff A. G.

vezérképviselőt

TROLIT gyártmányokban átvettük.

TROLIT-temezsek, fekete, fehér, és ma moiré és kockás minták stb.

TROLIT-rudak

állandóan raktáron gyári árk mellett.

A legjobb rádió, telefon, táviró szigetelő anyag:

Telefongyár, Timişoara,

Bulev. Carol 46. Tel 19-03.

Sürgönycím: „TRANSMITIER”

12-ik Bécsi Nemzetközi Mintavásár

1927. március 13-19-ig.

(Technikai mintavásár: márc. 13-20-ig)

Nemzetközi autó- és motorkerékpár kiállítás. Külön lengyel kiállítás.

„Technikai újdonságok és találmányok.”

Reklám-kiállítás.

Mezőgazdasági mintakiállítás.

„A háziállatok.”

(Bemutatása az okszerű állattartás és állatpolásnak.)

Élelmiszer és élvezeti cikkei kiállítása.

Utlevél vizum nélkül! Mintavásári igazolvánnyal és utlevéllel szabad határátlépés Ausztriába. Menetdíjkezdmény a román, magyar, lengyel, cseh-szlovák, és osztrák vasutakon, valamint a Dunán is. Magyar útutazási vizum rövid úton a határátlépésnél. Cseh-szlovákián keresztül való utazás vizummentes.

Vásári igazolványok 170 lejért kaphatók

BÉCSI MINTAVÁSÁRI R-T. WIEN

VII, valamint alábbi tiszteletbeli képviselők útján: Kereskedelmi és Ipar-

kamara Arad, „Idet” utazási és szállítási vállalat Arad, Strada Berthelot

No. 2. Schenker & Co. romániai nemzetközi szállítási vállalat R-T. Arad,

Acsev-palota, Compagnie Internationale des Wagons-Lits, Boulevardul Regina Maria 18.